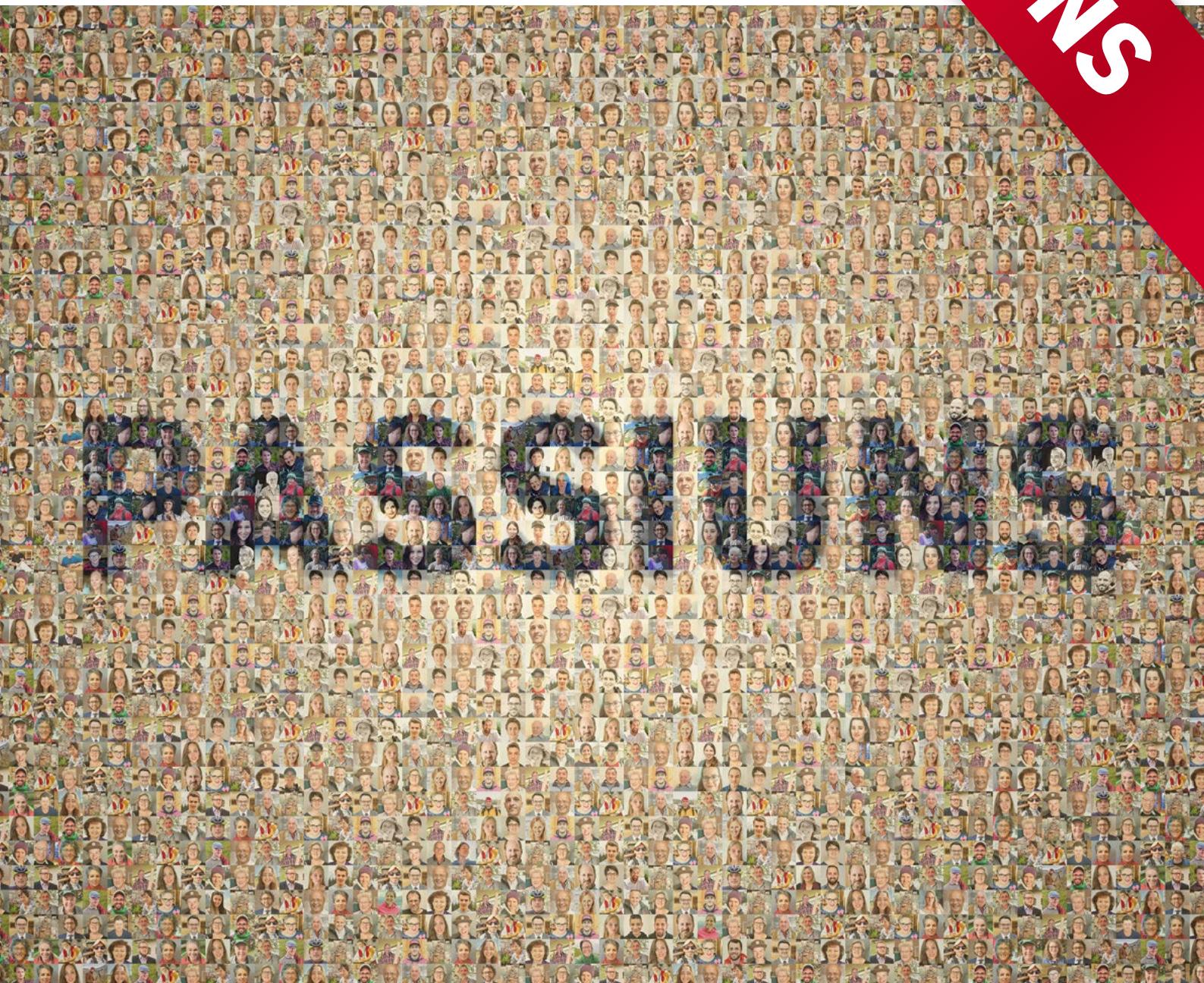

Revista digl noss Sulom

Ediziun 01/2022

100 ONNS

100 PASSIUNS:

Sainza igl angaschi fiss la nostra veta manc bela. La passiun da mintgign e mintgigna renda igl mintgade interessant e variont.

pagina 8

100 ONNS:

Igl «Sulom» pò festivar en giubileum graztga agl angaschi d'autouras, scribents, inserents e lectouras. En sguard ainten l'istorgia digl «Sulom».

pagina 20

365 DEIS:

Tigl «Sulom» totga er igl calender. Igls ciclus lunars e digl onn pon eser en ageid aint igl noss mintgade. En tgit vala la pagna.

pagina 43

Oasa d'insects Parc Ela

Blers differents insects dovran monis da flours selvadias tg'en sflureidas. Ainten chels monis passaintan igls insects igl anviern e chels monis servan er scu li per trer se igls insects pitschens.

Lasche per plascheir anavos qualgi moni dalla tschentora, digl cardung, dall'angelica, dallas carderas u dalla tschavola.

Graztga a Vous resta igl Parc Ela en'oasa dad insects. Angraztg!

www.parc-ela.ch/insekten

Planisaziun SONDER

biro d'inschignier e da misiraziun

- planisaziun labours da construcziun bassa
- planisaziun da provedimaints d'ava
- differentas labours da misiraziun

Planisaziun Sonder SA
Veia Davos Clavo 7
7462 Salouf

Telefon +41 (0)81 684 13 31
info@sonder-ing.ch

www.sonder-ing.ch

Ina cussegliazion cumplessiva a Lai.

Marco Dangel è ses team As cusseglian en connex cun investiziuns e finanziaziuns e cun il provediment e l'administratzion da la facultad. A moda competenta e cumadaivila tar Vus al lieu.

Crescher cuminaivlamain.
gkb.ch/lenzerheide

 **Banca Chantunala
Grischuna**

CUNTIGN

EDITORIAL

Part 1	4
Part 2	5

URGC

Brev averta	6
-------------	---

PASSIUN

Introducziun	8
100 persungas ... Nicla Pittet	10
100 persungas ... Melina Willi	12
100 persungas -> Ena selecziun difficila	14
100 persungas ... Ivan Brenn	16
100 persungas ... Clara Farrér	18
100 onns Sulom - En bel artg litterar e scazi pigl Grischun central	20
100 persungas ... Franzestg Schmid	24
100 persungas ... Sarah Cadotsch	26
Angiavign	28
Iglis giuieders digl jass	30
Poesias	31
100 persungas ... Beat Kollegger	32
100 persungas ... Anja Spinas	34
Igl rëtg digl Piz Platta	36
100 persungas ... Gian Andri Janett	38
100 persungas ... Maria Lisignoli	40
Ena nova passiun graztga agl convict	42

CALENDAR 2022 43

IMPRESSUM

REVISTA DIGL NOSS SULOM
ISSN 2297-7120

REDACZIUN
Pia Plaz, Bettina Cadotsch e
Cornelia Candreia, info@sulom.ch

ORGAN ADMINISTRAZIUN
Uniun Rumantscha Grischun Central,
administraziun@sulom.ch

© Copyright, Uniun Rumantscha Grischun Central
Prietsch d'abunamaint CHF 25.50

LECTORAT
Petra Uffer,
Reto Capeder

GRAFICA
tipic.ch, Savognin

STAMPA
Wolf Druck AG, Triesen / FL

Cover

Agl maletg dalla Revista digl noss Sulom actuala on contribuia 100 persungas. Lour fotografia furma igl maletg ed igl tema «PASSIUNS». La calour da fons è en bregn-greisch, sumigliaint alla calour dalla cuverta digl amprem Sulom, cumparia igl 1922.

EDITORIAL – PART 1*

Igl «Sulom», scu tgi chella publicaziun vign numnada digls ples, festivescha igl sies giubileum da 100 onns. Chegl è franc en muteiv da far festa. Ma an tge furma duess chella neir fatga e tge ins less ansomma far? En giubileum è franc en bung muteiv per dar en sguard anavos ed er anavant. An mintga cass marea 100 onns «Sulom» ensatge spezial – ena ediziun speziala.

Passiun

Nous dalla redacziun vagn pondero dei e lung tge far per chel evenimaint centenar. 100 ideias èn stadas sen meisa, 100 pros e contras èn nias mess sen stadeila. Alla fegn finala è stada la ponderaziun chella, scu ègl ansomma pussebel tgi ena publicaziun per ena gruppa marginala da lectouras e lectours, ainten ena regiun perifera pò surveiver tants onns? La rasposta ò purto la soluziun a tot las dumondas. Passiun! Angal graztga ad ena passiun per igl lungatg e la litteratura rumantscha, ò igl «Sulom» pudia surveiver en tschentaner. E las schanzas èn grondas tgi la sia veta cuntaschescha.

Egn e mintgign

Graztga agl angaschi da donnas, omens e la giuventetna cuntaschescha er la «Revista digl noss Sulom». Igl texts tgi vigan publitgias onn per onn dereivan betg ple da plemas, mabagn dallas tastas digl computer. Ma igls pleds, las construcziuns ed igls texts formulos portan anavant igl pled rumantsch ainten las casadas dalla nostra regiun. Chella passiun per ensatge è chegl tg'ans magna anavant tuttegna an tge sectours.

Deditgia a Vous

Per la redacziun è sto cler, agl center da chesta ediziun da giubileum na duessan betg angal esser chels e chellas tgi on pulsibilito igl anniversari radond, mabagn chels tgi procuran tgi pudaron festivar agl futur anc blers oters giubileums. Angal graztga a Vous, stimada lectoura e stimo lectour e la Vossa passiun per liger u perfign screiver per igl «Sulom», vign chel a veiver e prosperar er agl futur.

*

La sagonda part da chest editorial Az spetga sen la proxima pagina. I sa tracta digl editorial tg'igl redacteur Andreia Steier ò drizzo allas lectouras ed agls lectours digl pi amprem «Sulom». Chel è cumparia igl onn 1922 per l'amprema geda. Scu tgi pudez liger, è durant igls davos 100 onns betg capito bler chegl tgi pertotga igl intent e la fegnameira digl «Sulom». Ier scu oz è igl intent dalla redacziun scu er dalla editoura, l'Uniu Rumantscha digl Grischun Central, da porscher texts an rumantsch per RumantschAs.

An atgna tgossa

Legrevèl ègl, tg'igl gost da screiver rumantsch è betg tschesso

er tar las generaziuns giovanas. Da nov fò Bettina Cadotsch da Savognin part alla redacziun della Revista digl noss Sulom. Ella ramplazza Rafael Müller tgi sa deditgescha agl futur cumplettamaintg agls sies passaschiers digl bus da Coira. Nous dalla redacziun beneventagn cordialmaintg Bettina Cadotsch e schagn a madem mument angratzg fitg a Rafael Müller per igls sies texts ed impuls durant igls davos 7 onns per la Revista digl noss Sulom.

Stimada lectoura, stimo lectour
Avant tgi sfiezeg la Revista digl noss Sulom aint igls Voss mangs, Az pigle en mument peda, darvi la butteglia champagner, vegn alvu vegn cotschen e fasche cun nous en VIVA imaginar.

Viva

Vossa redacziun cun Pia Plaz, Cornelia Candreia e Bettina Cadotsch

Proxima ediziun

Tgi tgi ò gost da contribuir an ena furma u l'otra è adegna bagnnia.

Contact: info@sulom.ch

Editorial – part 2*

Igl s'pleds tgi suondan ò igl redactour Andreia Steier drizzo igl mars 1922 allas lectouras ed agls lectours dall'amprema ediziun da «Igl noss Sulom». Cun liger oz, 100 onns pi tard, croda bagnspert an ìgl, tg'igl muteiv per edeir da taimp an taimp en Sulom è anc adegna igl madem: porscher en figlet u ena revista cun texts an rumantsch per totas e tots interessos. Ma giuditge vusezs. Oz funcziuna igl text cun pitschnas **midadas** gist schi bagn scu avant 100 onns.

En curt pled agls rumantschs da Surmeir e la Sotselva

La «Revista digl noss Sulom», revista per igls Rumantschs e las Rumantschas da Surmeir e la Sotselva, na vot betg esser chinto tranter gasettas e figls periodics. Ella n'ampurmetta betg da compareir sen termins fix, mabagn schi savenz scu igl sustign, tgi ella obtigna, parmetta. Ella vot angal dasdar e sviglier amour per noss bel lungatg matern da Surmeir e Sotselva e promover igl mantignamaint digl rumantsch an general.

Ins vot er rimnar e facilitar la publicaziun da bungas labours scretgas an rumantsch uffizial da Surmeir e Sotselva u an dialects da Sur- e Sotse u rumantsch grischun e procurar, tgi elllas possan cun ageid digl subsidi dalla Leia Rumantscha ed igl onorari digls **abunents** neir furneidias scu seria agl pievel da Surmeir e Sotselva a bass prietsch.

Quantas labours tgi igl simpelvistgia «Revista digl noss Sulom» pò onn ad onn purtar dependa:

1. dalla subvenziun, tgi vign ran- cunascheda da part dalla Leia Rumantscha,

2. dallas labours, tgi igls scribents e las scribentas da Surmeir e Sotselva mettan a disposiziun,

3. digl domber digls **abunents** dalla revista sezza.

Schi mintga Rumantsch e Rumantscha da Surmeir e Sotselva fò la sia obligaziun, vign igl noss pievel a posseder an pacs decenis ena respectabla literatura an agen lungatg. — La «Revista digl noss Sulom» vign a purtar tranter oter adegna er enqual tgossa ord l'interessanta istorgia dallas nossas vals, pleivs e vischnancas. Famiglias, tgi vardan d'acquistar e tigneir a salv tots nommers dalla «Revista digl noss Sulom», vignan cugl taimp a posseder ena collecziun da texts divertents ed infurmativs dallas vals ma er ordvart. Daplé ègl da racumandar a mintga scola, da sa procurar da mintga nombra en co mensuro domber per sia biblioteca. Usche obtign'ins lectura rumantscha per las classas superiouras.

Cun chels pacs pleds lainsa aveir racumando la pitschna interpresa alla benevolenscha ed attenziun digl pievel da Surmeir e Sotselva.

*Mars 1922 December 2021
Igl comité la redacziun*

*Cumparia aint «Igl noss Sulom» digl onn 1922. Scripziun originala.

Autour

Andreia Steier (1875 – 1937) era scolast, scribent e politicher. Durant la sia antiera veta è el s'angaschea per igl rumantsch ed an spezial per igl idiom surmiran. El è sto egn digls autours principals per igl am prem codesch da scola an surmiran. Andreia Steier ò già gronds mares pigl mantignamaint digl rumantsch an Surmeir.

Ansemens, cun Otto Spinas e dr. Andreia Grisch, ò Andreia Steier publitgia igl amprem «Igl noss Sulom» ed a madem taimp ò el er supiglia igl amprem presidi dall'Uniu rumantscha da Surmeir. Chella è neida fundada igl 1921.

BREV AVERTA

Stimada Pia, stimada Cornelia e stimada Bettina

Graztga agl Voss nunstànciantus angaschi stgainsa puspe taner aintamàn egn «Revista digl noss Sulom». Quegl marea egn grànd angratzgamaint. Tut quels c'en schon stos raspunsavels egn'eada par la redacziùn d'egn calender near d'otras publicaziùns, san tge ca quegl muta: ver ideias pigls temas, catar auturs, curer suainter agls texts ampurmess, rediger a cureger quels texts (adigna cugl duieu respect anviers igl autur near l'autura), taner or igl squetsch digl termin da la publicaziùn, sadeditgear agl layout par c'igl product fetschi egnà bùna pareta, a.a.a. Egnà cordiala gratulaziùn a vus ca la 100-avla ediziùn digl calender/revista pigl Grischun Central e puspe gartageada.

Stimos anteriurs redacturs, stimadas anteriuras redacturas digl «Sulom»

(duvrànd igl pled «Sulom» sarefesch jou adigna a tut las 100 ediziùns)

Blears da vus vivan natiralmeing betga ple, mo forza ligian igls voss suaintervagnànts (la glista digls cumembers a cumembras da redacziùn, ca Linard Candreia à tganto anzemel, cataz vus sen las paginas 20-23) quellas peer lingias. Quàntas uras digl Voss tains liber ca Vus vez investo sur ons an favur digl «Sulom», or da spir idealissem da saver porscher lectura agl lungatg-mama, quegl savez me vus. Blears da vus en s'angaschos sur dezenis, ea par part sur 20 ons a daple, par la publicaziùn digl calender. Nums da parsùnas ca crodan ad ìl par lur lùng tains sco redacturs en: Giatgen Battaglia (1925-1951), Gion Peder Thöni (1952-1971, a suainter ànc egn'ea 3 ons), a, cun interrupziùns ad anzemel cun otras parsùnas da redacziùn, Franzestg Schmid (1989

-2015). Igl blears da vus redacturs a vus redacturas vez luvro an egn tains, agl qual igl eara ànc betg aschi sempel da tarmeter texts vei a nà a da surluvrar els. Quegl c'eara fatg a tarmess, quegl valeva, peia ear'igl da ponderar blear miglier mintga pass. La parseveranza, igl plascher, igl santimaint da raspunsavladad, la pazientga earan ad en ear venavànt tratgs indispensabels par saver far quella lavour. Peia ear egn grànd pajadieus par la direvladad ad igl angaschi da tut igls redacturs a las redacturas c'ân durànt igls davos 100 ons procura par las ediziùns digl «Sulom».

Stimadas lecturas a stimos lecturs

Ascheia sco'gl tains samida à ear l'ediziùn digl calender pigl Grischùn Zentral samido. Tge c'e rasto sur tut igls ons e, ca «Sulom» fa ànc adigna part digl num da quella publicaziùn. Igl pled «sulom» à pliras muntadas: plaza/teara/funs da biagear, pro, er, taratsch, teara, la teara anturn la tgea. Mo ansasez e l'essenza da la muntada adigna la madema. Igl e quegl ca dat a nus igl fundamaint par saver viver. Segi quegl igl liac, segl qual igl noss nutrimaint sa crescher (an furma da verdira, fretgs, gràn a hardefels) near igl taratsch ca dat dama-gliear agls animals, ca nus duvragn alura ear par viver. Igl savess forza gir c'igl num segi betga ple adato, par quegl c'igl cuntregn à betga me ple da far cun la nostra patria ple stretga a la veta purila. Jou se betga tge ponderaziùns, c'en vagnidas fatgas, cur c'ign à dezidieu da mantaner igl pled «sulom» agl num, igl on 2016, cur c'igl e vagnieu fatg la midada digl calendar sen la revista, mo à mei para quegl egnà bùna dezisiùn. Igl sulom, agl ver sen digl pled, procura pigl fundamaint a las rischs da tut igls aspects da la nostra veta. Quegl eara la fegnamira digl amprem calender «Igl noss Sulom» avànt 100 ons a quegl e ear la fegnamira da l'ediziùn ca vus tanex uss aintamàn, la Revista digl noss Sulom ediziùn 1/2022. La veta da mintgegn e ozigli ple universala near globala. Ella s'extenda betga me segl sulom an ad anturn tgea, an ad anturn vischnànca, an ad anturn la val. Igl

noss sulom, igl teritori ca nus tutagn mintgagi, s'extenda sur igl antier mund. Ascheia tutgan las tematicas da la Revista digl Sulom ear temas c'ân da far cugl lontan. A quegl bien ascheial! Promover igl interess da la gieud giuvna par la lectura rumântscha cun integrar lur texts a tematicas da lur veta e egn ôter scopo c'e gartagieu igls davos ons. La midada digl Sulom Surmiran segl Sulom Grischun Central e capito oravànttut agl num. Ca l'integraziùn da la Sutselva agl calender e betga reussida cumplagnameing e betga la culpa da la redacziùn rapsunsavla. Igls Sutsilvans cumpran oravànttut igl Calender per mintgagi, egn publicaziùn da l'antieriura Rennia, qua en las rischs ànc fearmas a quellas vutan betg exnum sadarasar anviers igl sulom surmiran. Ansasez don, ign sto betga adigna schar liber anzatge par giuder

anzatge nov. Egn oter idiom ad ear betg igl rumântschi grischùn duessan easser egn bariera par liger egn text rumântschi. Or da que punct da vesta â igl Sulom par guess ear fatg lavour da pionier, el e egn calender c'integrescha tres diferaints rumântschs. Igl pass d'egn calender relativ gross a la ediziùn da dus magazins ad on, po par anquala ligidra ad anqual ligider easser sto egn spearsa, par oters parancùnter egnas plaschevla mida. Tgissà cur ca nus vagnagna (stuer ?) taner aintamàn egn aparat culieu cugl internet par liger igl «Sulom»? Dantànt giavisch jou bün divertimaint a plascher cun la revista squitscheada, egn product ca cumplanescha uon igl sieus 100avel aniversari a c'â sasilupo suainter-màn sco'gl â fatg databasegns.

Gierina Michael, co-presidenta
dalla Uniun Rumantscha Grischun Central

L'Uniun Rumantscha Grischun Central angraztg a tot las abunentas ed igls abunents.

En codial angraztg er allas inserentas ed agls inserents tgi sustignan financial-maintg igl «Sulom».

**Revista
noss Sulom**

PASSIUN

da Pia Plaz

Sch'ins vo alla tschertga da passiuns, seian chegl las atgnas u chellas dad oters, ègl mianc adegna schi simpel. Tge è an-somma ena passiun? Liger romans, eir a tgatscha, cuschinar, viagier? Savens duvrainsa per talas activitads er igl pled hobi. Ma passiun è savens daple tgi en passataimp ampernevel.

Passiun aint igl mintgade

Quants da nous veivan la passiun aint igl mintgade? L'ègn u l'otra ò forsa igl cletg da veiver la sia passiun ainten la labour. I dat per exaimpel persungas tgi on ena passiun per cefras. Chella passiun è franc da cumbinar bagn-spert cun ena labour da biro. Oters on passiun per igl lungatg e gioldan igl contact cun la clientella, noua tgi pon duvrar lour passiun, forsa perfign er cun discorrer differents lungatgs u er screiver texts.

Puspe oters dovran muvimaient. Chella passiun è da cumbinar cun labours or agl liber u forsa er cun dar curs da tot las sorts sports. Tuttegna tge passiun tg'ins ò, furtino è chel u chella tgi pò cumbinar igl necessari (gudagner raps) cugl bel (passiun).

Eir cun skis è egna dallas grondas passiuns ainten la nostra regiun muntagnarda.

Passiun è daple tgi en hobi

Malgro tg'igl ideal fiss da pudeir cum-binar la labour digl mintgade cun l'atgna passiun, ègl betg da sbarattar la passiun cun la noziun «hobi». En hobi è en passataimp tgi lascha ambelleir igl taimp liber e porta curturaela. Pas-

La dumengia siva mezde era ideala per dar a boccia.

siun è daple, ella è en fi tgi arda aint igl intern e pò, agl migler cass, svier igl interess per l'egna u l'otra tgossa. Passiun pò esser la fevra da tgatscha scu er igl interess excessiv per tot chegl tgi ò da far cun musica. La passiun pò esser constructiva e sa resultar ainten ena preschentaziun da teater u en antier museum da puppas. La passiun pò pero er davantar destructiva tgi lascha nign plaz ple per oter. Ena tala passiun pudess per exaimpel sa resultar ainten en regl da giuier per daners. Per cletg tgi cattagn chella sort da passiun angal darar ainten la nossa regiun.

Sainza passiun nign svilup

La nossa regiun, tgi cumpeglia vischnancas pitschnas e masangas, veiva dalla passiun da lour abitantas e lour abitants. Ellas ed els èn chels tgi pon mantigneir la veta ainten las vischnancas ed an migler cass mantigneir l'attractivitat dalla regiun scu domicil d'abitar u far vacanzas er per oters. Nous vagn differentas persungas tgi s'angaschan cun gronda passiun pigl turissem, l'economia, la cultura e pigl sport. Chellas persungas rendan las nossas vischnancas, attractivas per egn e mintgign. Noua fissan Surses, Val Alvra, Belfort u er la Val Schons sainza igls sies abitants e las sias abitantas tgi furman e mantignan lour regiun interessanta ed attractiva pigl futur? Las medias rapportan savens digls gronds projects turistics u culturals tgi singulas persungas da chellas vals mettan an peis – sainz'oter cun gronda passiun. Ma er chel u chella tgi resta aint igl zuppo e s'angascha per en'uniu, ena labour lateral a favour dalla cuminanza contribuescha agl bagnstar. Mintga ideia ed angaschamaint, persequito cun passiun, geida a mantigneir las nossas vischnancas attractivas pigls proxims 100 onns.

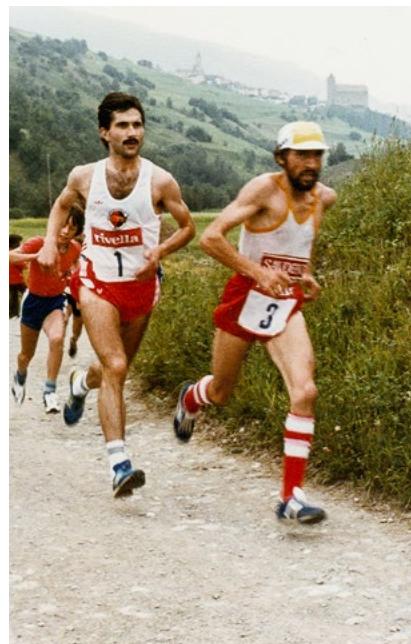
Tgirar la flomma

Tge dovril per mantigneir ena passiun? Ins la stò pudeir veiver, agl'manc en tant. Quant savens mantga igl taimp per persequitar ena passiun? La dumonda è pero er, quant taimp lagn nous imponder per la nossa pas-

Musica e cunzont cantar è ena part impurtanta dalla cultura rumantscha.

siun. Igls unfants èn cotras savens pi scorts tg'igls carschias. Els sa peglian igl taimp, veivan aint igl mument e na painsan betg tge tgi vessan anc da far. Er igls carschias pon sa perder ainten lour passiun. Pigl solit on pero la labour e diversas obligaziuns prioritad e la passiun vign alla curta.

Blers onns ò igl club da skis da Savognin organiso per pitschen e grond la cursa «Banadetg Fontana».

I dovrà curasch

Lascher star igl dueir e piglier peda pigl bel dovrà curasch. Quant curasch on

tot chels e chellas duvro, cura tgi on decidia da perseguitar lour passiun cun taimp e forsa er enqualtgj investiziju? Chegl è bagn ena dumonda legitima. Ma sch'ins antscheva a cumparagler la passiun cun valour monetara vign igl fi a sa stidar pi spert tg'el è nia anvido. Projects tgi neschan or d'ena passiun ston neir valetos – agl'manc anfignen tar en tschert punct – cun dus maseiras differentas.

«Sulom» – passiun pigl rumantsch

È igl chint ia se? Igls iniziants digl amprem «Sulom» on duvro curasch per realisar lour project. Avant 100 onns on els risco cugl sustign dalla Uniun Rumantscha da Surmeir (URS) d'edeir en pér figlets cun texts an rumantsch dalla regiun. Els na vevan nigna garanzeia tgi chels pér figls vignan ansomma ligias, nundetg cumpros. Igl chint è ia se! 100 onns pi tard vign igl «Sulom» anc adegna cumpro e ligia. Igls babs digl amprem nomer da «Igl noss Sulom» èn gio dadei sparias. La passiun digls amprems redactours è dantant neida surpurtada da decenni a decenni sen novas forzas, adegna cun igl intent da porscher agls lectours ed allas lectours ena lectura interessanta e captivonta an rumantsch.

100 PERSUNGAS

Nicla Pittet

annada: 2010

li: Cunter

professiun: scolar primar

passiun:

l'atgna tratga da tgoras

Son Giagl. El ò già tractativas l'antiera premaveira, anfignen tgi la vendita è stada gartageda. Igl ansoul da Nala vess da nescher vers la fegn digl onn u all'antschatta digl onn nov. Chest aton è Nicla sto cun Nala all'exposiziun a Tgazzas ed ò gudagnea en premi, perche gl tgi la sia tgora è ena schi bela.

Durant la stad fò igl gioven mat fagn per las tgoras e da staschung ota è'l igl tgavrer. Pero angal igl tgavrer turistic. El na dorma betg l'antiera stad sen l'acla. Igls unfants tgi vigan a visitar igl tgavrer on adegna bleras dumondas. «Ja moss agls unfants scu tg'ins munscha ena tgora. Chest onn vaia er survagnia mallets d'en mattatschet. Ia igl va alloura scretg anavos ena carta d'angraztg», dei Nicla tot cuntaint. D'anviern è el scolar e pi pac tgavrer, pero amprova el dad eir ena geda l'emda a gidar scu famegl an uigl. Munscher igl plai igl migler.

Nicla ò fitg gugent igls animals, scu cumarats tg'igl canoschan, pero er scu producents da differents products. Caschiel-tgora o'l per exaimpel fitg gugent – igl migler taglea an flattas e grillo.

Alina Cantieni

annada: 2007

li: Donat

professiun: scolara

passiun:

ir cun skis

Roland Kolb

annada: 1977

li: Savognin

professiun: scrinari, legnamer e guid da bike

passiuns:

bike, esser ainten la nateira, tgatscha e galdeir la famiglia

Luzia Plaz

annada: 1953

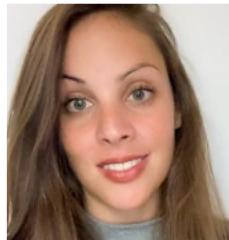
li: Salouf

professiun: scolasta pensiunada

passiun:

liger codeschs

100 PASSIUNS

Simona Demarmels

annada: 1992

li: Savognin

professiun:
scolasta primara,
co-presidenta URGC**passiun:**luvrar ansemens cun igls tgangs
(mantrailing scu er edutgier els)**Ida Fravi**

annada: 1958

li: Lantsch

professiun:
pedagoga curativa**passiun:**

cursa lunga

Thomas Kollegger

annada: 1969

li: Alvagni vischnanca

professiun: manader digl
uffezi da vischnancas digl
Grischun**passiun:**cumegns digl cantun Grischun
(politica e dretg instituzional)**Curdegn
Mareischen**

annada: 1951

li: Savognin

professiun: expert da fi ed
inspectour dalla sieranza
da bietgs GVG pensiuno**passiuns:**eir a muntogna, tgatscha da
tgamutschs ed eir cun velo**Mario Scarpatetti**

annada: 1991

li: Parsonz

professiun:
urer**passiuns:**

construeir e biagier atgnas ouras

Ramon Ulber

annada: 1988

li: Aschera / Lantsch

professiun:
scrinari e scolast alla
scola professiunala**passiuns:**

brass-band e posauna

100

PERSUNGAS

Melina Willi

annada: 2000

li: Lantsch

professiun:

assistenta medicinala

passiun:

parasgular

Las rieischs dalla passiun da Melina Willi tanschan anavos anfingnen ainten la sia unfanza. Gio scu pitschna mattatscha vaseva ella las fotografias da sies bab tgi geva pi bod a parasgular. Da chel mument davent, ò ella savia tgi en de viglia er ella singular scu sies bab da lez taimp. Avant en onn e mez ègl alloura gartagea. Igl stompel final o'l do igl sies cumarat. Lez veva gio antschet a singular e cunchegl tg'ella leva betg angal vurdar tiers, ò Melina Willi er fatg igls examens. Ella è stada incantada a parteir dall'amprema secunda.

Nervousa seia ella bagn stada l'amprema geda ed ella seia er sa dumandada schi chellas cor-

das stiglias la tignan ansomma. Pero a parteir digl amprem sgol seian tot igls dubis stos svanias ed ossa seigl igl pi bel dad eir sen en colm, singular davent ed aveir chella vista grondiosa, manegia la donna giovna da 21 onns.

Cun far igl examen teoretic, ò ella amprandia da tge ora tg'ins pò singular e cura tg'igl è mengia privlous, scu tg'igl material funcziuna ed anc bleras otras tgossas impurtantas per singular cun en paragsol. Siva d'aveir fatg er anc igl examen practic pò ella singular suletta. I seia betg pi privlous tgi dad eir cun skis da tura, ed i stetta er en po ainta mang digl paragsulader quant tg'el u ella risca. Alla fegn finala viglia ella veiver cun plascheir e betg cun tema, dei Melina Willi.

Schi l'ora è bunga e corrisponda allas preteisas digl singular, sgola la paragsuladra passiunada franc dus gedas l'emda – sch'ella ò taimp er daple. Ella sa sain-ta alloura deliberada da tot igls problems e vei igl mond d'ena otra perspectiva. Igl è en grond plascheir per Melina Willi dad esser ainten la nateira, da galdeir chella an en'otra moda e maniera e da pudeir singular scu e cun igls utschels.

Sandro Balmer

annada: 1987

li: Savognin

professiun:

automaticher e sanitari da salvamaint

passiuns:

esser ainten la nateira, labours manualas cun lenna ed esser bab

Marcel Heinrich

annada: 1972

li: Filisour

professiun:

pour e bostger

passiun:

tartuffels da muntogna

Rina Steier

annada: 1940

li: Savognin

professiun: anterioura redactoura digl Sulom, anterioura deputada

passiuns:

igl lungatg e la cultura, la cuschniga regiunala e la politica

100

PASSIUNS

Linard Candreia

annada: 1957

li: Laufen BL / Stierva

professiun: autour e deputo da Basilea-Campagna, anterious scolast da lungatgs ed istorgia.

passiuns:

istorgia, litteratura e viagier

Rabecca Clopath

annada: 1988

li: Lon

professiun: cuschinùnza e pura

passiun:

la cuschegna natirala a da sarvir las savurs da las Alps agls meas giasts

Armando Janett

annada: 1979

li: Savognin

professiun: guardiaselvaschigna

passiuns:

cant e nateira

Guido Schaniel

annada: 1950

li: Savognin

professiun: mazler pensiuno

passiun:

club da hockey Tavo

Gaby Thomann

annada: 1959

li: Parsonz

professiun: secretaria da medi

passiuns:

famiglia, la mia lavour aint igl Center da Sanadad, la politica ed igls noss tgangs

Samuel Ulbrich

annada: 2002

li: Novaggio / Savognin

professiun: student

passiuns:

cultura e lungatg russ

100 PERSUNGAS PASSIUNS

da Pia Plaz

Ena selecziun difficila

Eir alla tschertga da 100 persungas e lour passiuns n'è betg schi simpel. Chegl pudez creir. Alla fegn finala ins less gio ena paletta tgi represchainta er la gronda diversitat da persungas e passiuns tgi veivan e vignan viveidas ainten la nossa regiun. Agl center duessan betg angal esser persunalitads tgi èn adegna puspe da vaseir e santeir ainten las medias, mabagn surtot chellas persungas tgi veivan lour passiun ainten la sfera privata, forsa perfign davos ischs saros.

Effect da domnio

La redacziun dalla Revista digl noss Sulom ò tscharnia igl prancepi da domino. Ins ò tscharnia radond 20 persungas per dar igl amprem stompel. Mintga persunga duess indigtier ena proxima persunga tgi la redacziun contactescha alloura. Chel sistem da domino è nia risguardo sur ples rondas da dumondas. Las infurmaziuns tgi levans rimnar da tot las persungas dumandadas eran las sequentas:

nom:
annada:
li:
professiun:
passiun:

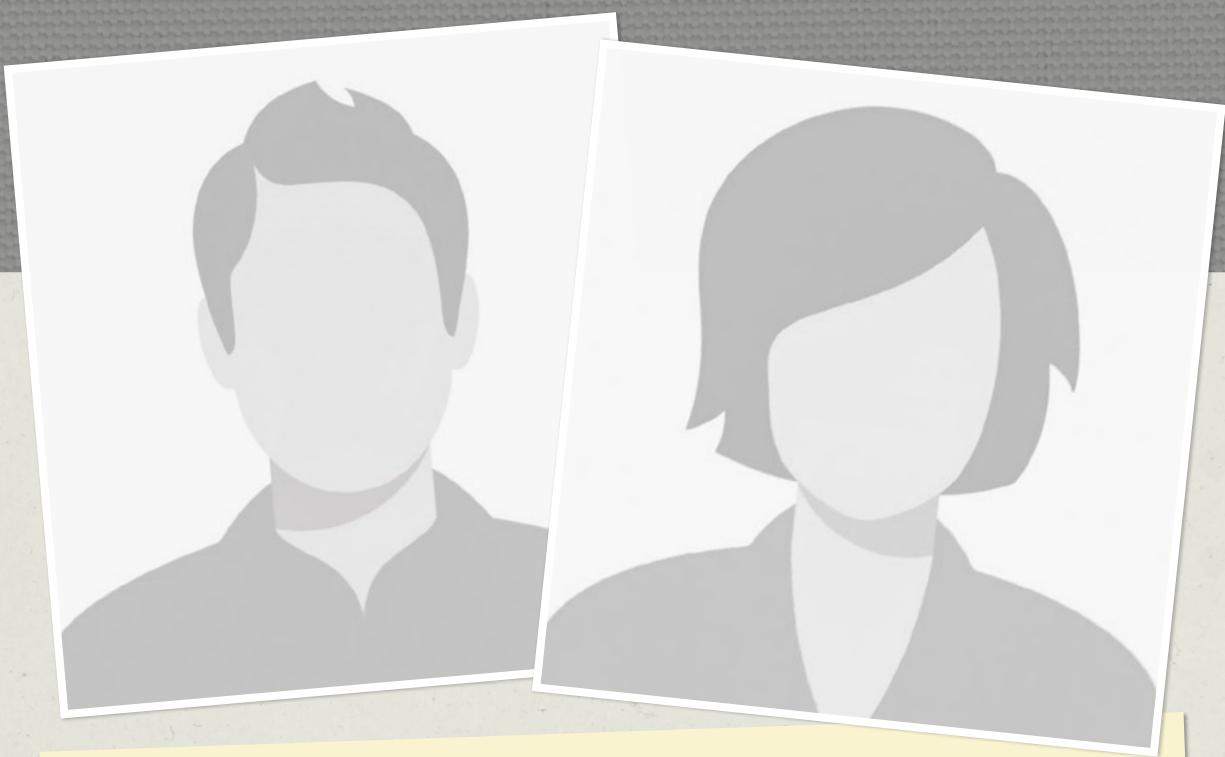
Angal igl piz digl colm da glatsch

Igl effect da domino ò gido da cattar l'egna u l'otra persunga an Surses, Val Alvra u er Schons tgi na cunaschevan betg. Ed uscheia ò antschet la tgatscha da persungas tgi on ena passiun per la nateira, l'istorgia u la culinarica, persungas tgi on en'avagna litterara, musicala u sportiva, persungas tgi on en faible per rimnar tgossas. La tschertga da talas persungas è stada zont difficile. Singulas persungas tgi èn neidas contactadas on betg lia dar scalarimaint davart lour passiun u vevan l'impression tgi els scu persunga seian betg interessantas avonda per neir publitgeidas ainten la Revista digl noss Sulom. Chella decisiu ò la redacziun naturalmaintg gia d'acceptar. Dad otras persungas ègl per part mianc sto da survagneir ena rasposta, ni per telefon ni e-mail u sms. Da l'otra vart vagn nous pero er stuia far ena tscherta selecziun, cunchegl tg'igl spazi dalla Revista digl noss Sulom è limito. Chegl ò per consequenza tgi vagn betg pudia risguardar tot las persungas e lour passiuns digl noss sulom.

Reservo en plaz spezial

Perchegl ègl tgunsch pussebel tgi Vous niz betg numnos cugl nom. E tuttegna vagn nous Az reservo en plaz spezial, perchegl tgi nous dalla redacziun ischan persvadeidas tgi Vous e la Vossa passiun vessas anritgia chella Revista digl noss Sulom. Perchegl fasche igl bagn e pigle ensatge da screiver ed igl telefonign u igl apparat da fotografar. Amplani las lengias libras, fasche ena fotografia u Az lasche fotografar e tatge la fotografia ainten la largia. Chella pagina cò dasperas vainsa reservo apostea per VOUS e la VOSSA passiun.

nom:

annada:

li:

professiun:

passiuns:

100

PERSUNGAS

Ivan Brenn

annada: 1971

li: Savognin

professiun: scrinari

passiuns:

ballape e cursa lunga

Antschet a dar a ballape ò Ivan Brenn avant 37 onns perveia digls sies collegas da scola. La cumpagneia seia adegna stada fitig impurtanta ed igl plascheir dad esser oravant e da sa muantar igl accumpogna anfignen oz. Ivan Brenn ò er adegna gia interess da luvrar ve dalla tecnica cun la balla e naturalmaintg da far blers gols.

All'antschatta ègl betg sto schi simpel per Ivan Brenn, ma cun eir eneda l'emda a trenamaint faschevigl adegna dapple plascheir. Cun star alloura l'amprema geda scu junior segl plaz da ballape e giuier scu defensour cunter Coira, è la passiun pigl ballape stada cò. Veapi ferma è ella er davantada, cura tg'igls juniors pudevan trenar cun igls «gronds».

Pi tard ò Ivan Brenn fatg igl diplom da trenader ed è sto uscheia

ena pitga ferma pigl club da ballape Surses. Ad el ègl impurtant da dar anavant igl plascheir pigl ballape agls unfants. Scu trenader digls juniors D investescha Ivan Brenn bleras ouras l'emda cun dar trenamaints ed eir la sonda a gis (magari er orsoura). Tiers igls trenamaints è el responsabel, ansemens cun Pauli Dosch, pigl mantignamaint digl plaz da ballape ed è gio siva da 13 onns president digl club da ballape Surses.

Igl pi grond plascheir ò Ivan Brenn tg'ins pò porscher ballape an Surses e chegl gio siva da 41 onns. Losch è el er dallas dus equipas tgi gioian pigl mument ainten la 3. respectiv 5. liga. El stema er zont igl sustign dalla populaziun e tg'igl è sto pussebel da realisar avant treis onns en nov plaz da ballape. Uscheia veiva igl ballape anavant ainten la val.

Benj Balzer

annada: 1960

li: Surava

professiun: magna-fatschenta d'ena firma da maschinas da construcziun

passiuns:

famiglia, tgang, pastger e tgatscha

Lothar Künzli

annada: 1989

li: Savognin

professiun: magna-fatschenta dalla scola da skis Savognin, inschignier d'electrotecnica

passiuns:

professiunal: nizziger igl potenzial dalla tecnologia per stgaffeir e realisar novas ideias

privat: sport da neiv, an spezial eir neiv'ota

Celina Sonder

annada: 1955

li: Stierva

professiun: anterioura ustiera

passiun:

far capuns

100

PASSIUNS

Giannin Nadig

annada: 2012

li: Lantsch

professiun:
scolar primar**passiun:**

giuer a hockey sen glatsch tigl
EHC Lai

Saskia Demarmels

annada: 2003

li: Salouf

professiun:
poura**passiuns:**

cantar e sunar ghitarra

Madeleine Lienhard

annada: 1967

li: Savognin

professiun:
mentalcoach**passiuns:**

perscrutar monds vasisbels e zuppos
e mussar chegl a carstgangs a moda
creativa

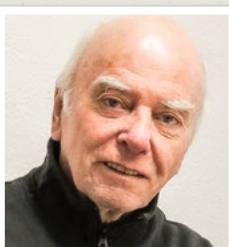
Martina Cantieni

annada: 1982

li: Pazen

professiun: promotura
regiunala da la Lia Ru-
mantscha a pura a tains
parzial**passiuns:**

luvrar cun ad an la natira, fotogra-
far da tut'ora, liger da tutas sorts,
lungatg a cultura rumàntscha

Joachim Wasescha

annada: 1941

li: Savognin

professiun:
postenent pensiuno**passiun:**

viandar e cuntemplar la belez-
za dalla nateira, amprender a
canoscher an detagl la nossa patria

Andrin Willi

annada: 1976

li: Turitg / Mulegns

professiun: consultant
epicurean, content crea-
tor e schurnalist**passiuns:**

magler, cuschinlar, liger, screiver,
sfunsar, eir cun skis, sunar ghitarra

100

PERSUNGAS

Clara Farrér

annada: 1955

li: Surava

professiun:
scolasta pensiunadapassiun:
museum da tarmagls e puppas

Ins pudess creir tgi Clara Farrér da Surava veiva ainten ena prau-la. Ella ò savia realisar numnada-maintg en semi d'unfanza tgi ò da far cun puppas. La scolasta pensiunada veva gio da pitschna grond plascheir da puppas. Dantant è chel plascheir d'unfanza davanto la sia gronda passiun. Oz magna Clara Farrér en museum da tarmagls e puppas cun radond 1'000 exemplars. Ella posseda tranter oter puppas da porcellana, teila, lenna u vinil.

Antschet ògl tot, cura tgi Clara Farrér era ena mattatscha da seis onns. Sia mamma la veva regalada ena puppa da plastic, tg'ella numnava «Joggeli». Cura tg'ella è stada pi viglia, ò ella do anavant la puppa – ensatge tg'ella è stada anrichlada pi tard. Per chel muteiv ò ella tschartgea pi tard la puppa ainten diversas buteias e sen fieras. Clara ò er antschet

a zamberger sezza puppas. La passiun e l'affinitad per puppas è carscheida e neida adegna pi gronda.

Cura tgi la collecziun da Clara Farrér ò survagnia dimensiuns pi grondas, è ella sa decideida da darveir en museum da puppas. Cun chel vot ella possibiliter agl public, da survagneir en'invista ainten la cultura da puppas digl 20avel tschentaner. Pinavant less ella er far reveiver las regurdientschas d'unfanza dalla gliout, tgi contaimpla tot las sia puppas.

La pi gronda cuntantentscha ò la donna, da mantigneir tgos-sas viglias e da mussar las puppas cun lour istorgias. Pinavant fascinescha Clara Farrér er igl contact cun persungas interes-sadas aint igl sies museum da puppas. I seia grev da deir, quant daners tg'ella vegia gio investo. Ma Clara Farrér manegia, tgi en grond auto nov seja bagn aint igl sies museum.

Geni Ballat

annada: 1959

li: Parzonz

professiun:
guid da muntogna e guar-diaselvaschigna**passiun:**

turas an muntogna

Conradin Cabalzar

annada: 1961

li: Savognin

professiun:
mecanist d'autos e siva pulicist cantunal**passiuns:**famiglia, restaurar autos antics,
viandar e bler oter**Tamara Steingruber**

annada: 1973

li: Filisour

professiun:
florista e scolasta da joga**passiuns:**

tartuffels an tot las furmas e joga

100

PASSIUNS

Sandra Balzer

annada: 1988

li: Lai / Alvaschagn

professiun:
schurnalista**passiuns:**

sport e musica

Gianes Netzer

annada: 1979

li: Savognin

professiun:
referendari uffezi da
biagier**passiuns:**

eir cun cajac e fotografar

Astrid Thurner

annada: 1954

li: Savognin

professiun: drogista,
homeopata classica, e
guida da viandar Grischun**passiuns:**

viandar, porscher excursiuns bota-nicas, ornitologia, cultivar steilalvas e produtgier products cun las talas, esser tatta

Gian-Marc Beeli

annada: 1991

li: Maton

professiun:
spezialist da taglias an
egna bànca**passiuns:**

igl viagear, mo ear igl amprender d'ancanuscher las culturas, las tradiziùns, igls lungatgs, igl mintgagi a la cuntrada d'a tgea da parsùnas an tearas eastras

Silvano Demarmels

annada: 2004

li: Salouf

professiun:
scolar agl gimnasi da
sport**passiun:**

far cursa lunga ed an spezial biatlon

Petra Uffer

annada: 1967

li: Savognin

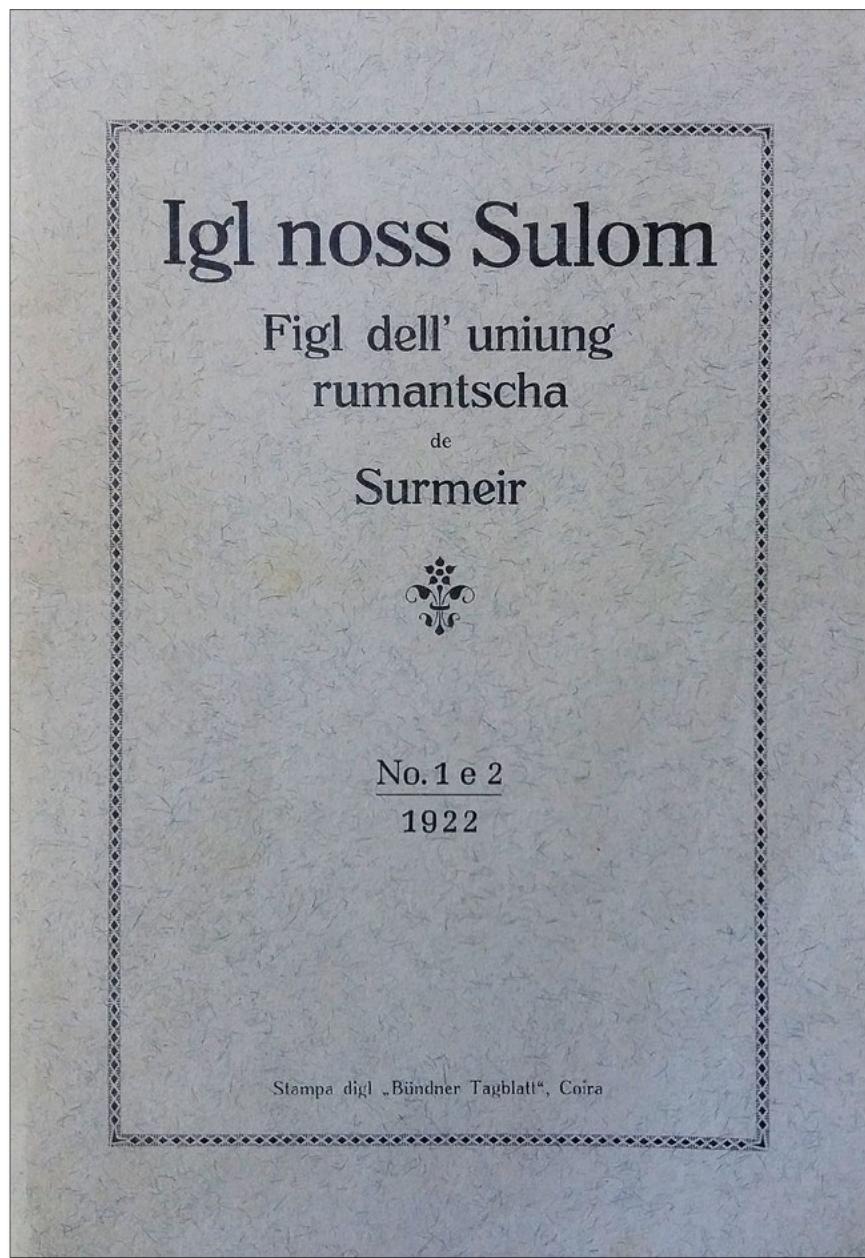
professiun:
scolasta primara e peda-goga curativa**passiuns:**

rimnar urs, cantar e tartarugas

SULOM 1922 - 2022

EN BEL ARTG LITTERAR E SCAZI PIGL GRISCHUN CENTRAL

da Linard Candreia

Schi tignagn oz ainta mang la «Revista digl noss Sulom, Edizion 1/2022» ègl inditgia da far neir andamaint «Igl noss Sulom» dall'annada 1922. Durant 100 onns è nia procura per blera bela litteratura. Las proximas lengias duessan esser en omagi a tottas scribentas ed a tots scribents, a tottas redactouras ed a tots redactours tgi on contribuia cun anritgier la lectura surmirana. Sfigliond e ligiond l'egna u l'otra ovra dastgainsa propri esser angraztgevels e loschs da chegl tgi è nia presto.

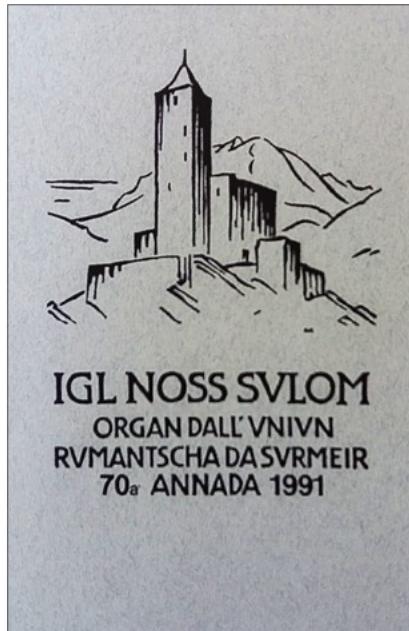
La naschientscha digl «Sulom» stat an strètg connex cun la fundazion dall'Uniun rumantscha da Surmeir (URS).

En scazi da gronda valour localistorica

L'istorgia locala giolda igl mument en revival. Aint igl taimp dalla globalizaziun/digitalisaziun paran blers umans puspe da tschartger las rieischs. Er igls novs plans d'instrucziun per las nossas scolas popularas tignan chint da chest fatg. Gio ainten las publicaziuns pi viglias digl Sulom ins catta artetgels pertutgont igl noss territori tgi on da far directamaintg cun l'istorgia tg'ans circumdescha. Set exaimpels: «Punts istoricas an Val Alvra» (1936) dad Arthur Balzer, «Las colonnas da Gelgia» (1940) da Bonifaci Plaz, «Originals d'ena vischnanca» (1965) d'Antonia Sonder, «Agl Svob» (1969) d'Alois Janutin, «Regurdentschas» (1969) da Mila Gschwind-Cotti, «La procession da s.Roc» (1981) da Duri Lozza e «Mon vigil e Mon nov» (1988) da Meltinger Albertin.

Purtrets

Aint igl noss organ litterar èn neidas purtretadas adegna puspe personalitads dalla Val Alvra e Surses. Magari er an furma da necrologs. Giatgen Peder Sonder, per exaimpel, ò scretg igl 1933 en tal cugl tetel «Onna Maria Capeder-Sonder», la quala veva cuntanschia en'ota vigliadetna da 101 onns e 4 meis. «En profeil (Anna Item)» dall'ediziun 1930 or dalla plema da pader Alexander Lozza, è digl punct da vista litterar en'ovra zont madeira, noua tgi la furma linguistica ed igl cuntign s'accordan zont bagn. A propos purtrets n'ègl betg d'ambliadar las belas labours (2004) dad Erica Lozza Pasquier davart personalitads da

Igl casti da Riom accumpogna igl organ litterar anfignen igl onn 1992.

renom mundial scu Julius Cäsar, Marie Curie-Sklodowska, Gustave Eiffel, Johanna Spyri-Heusser ed oters ples.

Tgatscha

Igl Sursetter, Albert Camen, è s'angaschea surtot litterarmaintg cun la tgatscha. Labours dètg instructivas am paran «Igl capricorn, sies svaneir e sies return» (1954) u «Da prominent catscheders da Surses» (1954). En onn avant veva'l purtret Niclà Lozza, igl «Rètg digl Piz Platta» (p. 36). Camen ò er numero la bilantscha dallas predas digl catscheder da Murmarella. Tranter oter veva lez sagetto 490 tgamutschs ed 826 glioirs. An connex cun la tgatscha lessa er menziunar igl scribent da Casti/Alvagni Gisep Angel Sigron. Cò fiss da numnar la contribuiun «Regurdentschas d'en catscheder» (1968). Las sias descripziuns digl ambiaint cattan, am para, la culminaziun tar «Suglel sen Ziteil, skizza» (1938). Belezza litteratura! Cun gost ins religia l'ancunaschainta novella da pader Alexander Lozza: «Or digl diari d'en catscheder» (1929), egna dallas ampremas labours rumantschas digl noss prenzi-poet.

Suloms cun tematicas fixas

Tar l'annada 1992 digl noss organ litterar dattigl en tagl u ena midada: Igl «Calender surmiran» è ossa integro aint igl «Noss Sulom», igl layout moderniso e temas fixs sa spleian scu en feil cotschen tras las publicaziuns. Ovras d'artistas e d'artists illustreschan mintgamai igl frontispezi.

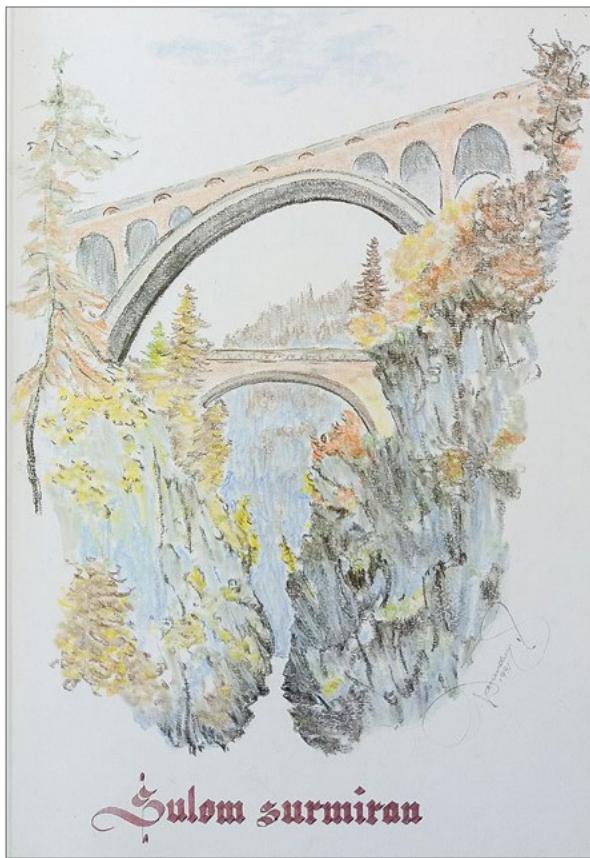
La redacciun varda er pi savens sur igls strètgcs cunfegns or. Uscheia cumparan tranter 1992 e 2015 translaziuns da scribentas engiadinesas e sursilvanas, scu per exaimpel da Ruth Plouda ed Annamengia Bertogg. Franzestg Schmid ans delectescha cun vasts temas scu «Café, setger, tubac» (2007), «Tiffels e tomatas» (2010) ed Erica Lozza Pasquier cun teras estras. Tranter oter ò la scribenta fatg viadis extendias an Siberia ed Egipta (1984 e 85).

La nostra giuentetna survign spazi an furma d'ena atgna rubrica (p. 42). I cumparan per exaimpel ples belas labours da Nadia Scarpatetti.

Mademamaintg la Sotselva sa fò valeir siva digl 2008 aint igl «Sulom Grischun central»: Gierina Michael publitgescha igl 2013 ena labour tgi fò part digl trend actual: «Egn rapport persùnal da la veia da San Giacen.»

Las furmeilas Gion Peder Thöni e Peder Cadotsch

Igl registers bibliografics dallas annadas 1921-1971 (scumanzos da Bonifaci

Las punts da Solas, malagedas da Plasch Barandun, illustreschan igl «Sulom surmiran» digl 1992.

Plaz) e 1972-1996 èn nias elaboros da Gion Peder Thöni, igl qual ò er intimo otras persungas da screiver, scu per exaimpel Gion Antona Candreia da Stierva u Elisabeth Tanno d'Alvaschagn. Igls registers èn igl resultat d'ena imensa lavour. Tottas ovras publitgeidas anfignen igl 1996 ins catta tenor tema ed autoura/autour. Ansomma: Thöni ed igl sies cumarat litterar da Savognin, Peder Cadotsch, sa cristaliseschan scu las furmeilas digl Sulom. Lour ampremas ovras cumparan gio igls onns 40 e siva an furma regulara. Igls dus autours turnan adegna puspe tar l'istoria locala. Dus exaimpels: «En viadi all'America avant 100 onns» (1951, Thöni) e «Veias da transit grischunes» (2000, Cadotsch).

Dialects da vischnancas

Surtot ainten las ediziuns pi viglias cumparan contribuziuns, secretgas an dialect da vischnanca. Cò sa tractigl propri da relicts linguistics tgi savesan sviglier igl interess per ulteriours studis. Pigliagn igl exaimpel «Scheftgas da Vaz» (1924) or dalla plema da Niclo Jochberg: «*Dil taimp della boda [mureia gronda digl 1629] mureva scheu gleut scu mostgas. In suterava ils morts sin pros ed érs. Da lez taimp era Vaz bler pi ferm populo tg'oz al sche. Igl en-tier good de Lain formava ina cultura de pros et érs. Il cuolm de Lain era tot cultivo. In cattava la betg in sturtschi [Spannpflock]. Gle rasto anavos en Vaz siva della boda angual dodasch schlatainas.*» An connex cun lourrs dialectas fiss, sa tgapescha, er da menziunar «Or da Murmarera» (pader Alexander Lozza, 1929).

La poesia ed angiavigns

Sper la prosa vignan las ediziuns cungeidas cun poesias. Pader Alexander Lozza, Otto Spinas, Giatgen Uffer (p. 31), Gion Peder Thöni, Peder Cadotsch, Roc Poltera, Antonia Sonder (p. 31), Linard Thomasin, Margarita Uffer, Franzestg Schmid, Marco Devonas ed oters ple publitgeschan er lirica. Igls numno igl davos, en taimp scolast a Surava, ans divertesch a cun «Igl Crap Furo a Surava» (1978): «*Scu crepel bel ord verda mar,/da Dia en altar,/tras si' fanestra rei sugleg/da seira e marvegl./ Giagn tras igl gôt/cun legher cant, rivond a Crap-Furo dantant./Igl Signer è ludo,/ schi bel è'gl Crap-Furo.*» (2a strofa) – «La Revista digl noss Sulom» a parteir digl 2016 ans regala er l'egna u l'otra poesia. Uscheia èn cumparias bungs patratgs an rema da Not Spinatsch barameir e Romeo Wasescha.

Tar la categoria «per passataimp» datan an igl, sfigliond las ediziuns pi viglias, igl grond domber d'angiavigns da Giatgen Brenn, anteriour scolast a Stierva. La Revista digl noss Sulom, l'edizion moderna, cuntigna madema-maintg angiavigns e gis.

Sulom Grischun Central 2015

Igl onn 2015 cumpara la davosa edizion digl «Sulom Grischun Central».

Appels anc adegna actuals

Lagn turnar tar las ampremas ediziuns. La fundaziun dall'Uniun rumantscha da Surmeir stat an strètg connex cun la naschientscha digl organ litterar «Igl noss Sulom». El duess promover igl lungatg scretg an furma da prosa e poesia. Gio avant tschent onns rigiva la tema dalla germanisaziun progressiva. Igls pioniers da «Igl noss Sulom» tarmattevan adegna puspe appels da tgirar e promover tant scu pussebel igl noss lungatg e la nossa cultura. Igls bels pleds d' Andreia Steier fon anc oz impressiun: «*Stò sé rumantsch/Da Beiv'a Lantsch/Dafend'igl sung matern./Dò bagn adatg/Cun spiert e fatg/Da betg schnaer/Ties pled schi cler.*» (1922)

L'amprema «Revista digl noss Sulom» è deditgeida agl tema «Futur».

Mido adegna puspe vistgia e nom

«Igl noss Sulom» (1922-1991) ò mido pi tard treis gedas igl nom: «Sulom surmiran» (1992-2007), «Sulom Grischun Central» (2008-2015) e «Revista digl noss Sulom», tgi cumpara davent digl 2016 dus gedas ad onn. Siva digl 2008 è er la Sotselva integrada ainten la publicaziun. L'Uniun Rumantscha Grischun Central (URGC), la successoura dall'Uniun rumantscha da Surmeir, segna scu editoura. La revista è ampurmattonta e garantescha la cuntuazion d'ena istorgia fascinonta tgi promova igl noss lungatg melodious e la sia retga cultura.

Las redacziuns digl «Sulom»

Igl noss Sulom

Andreia Steier	1921-1924
Ser Giatgen Battaglia	1925-1951
Gion Peder Thöni	1952-1971
Christoffel Spinas (e G. P. Thöni 1986-1988)	1972-1988
Franzestg Schmid	1989-1991

Sulom Surmiran

Rina Steier, Reto Capeder, Franzestg Schmid, Otmar Spinas	1992-1994
R. Steier, R. Capeder, F. Schmid, Rita Uffer	1995-1996
R. Steier, R. Capeder, R. Uffer, Carmen Dedual-Caspar	1997-1998
R. Steier, R. Capeder, Erica Lozza-Pasquier	1999-2003
Franzestg Schmid, R. Capeder, E. Lozza-Pasquier	2004-2007

Sulom Grischun Central

F. Schmid, E. Lozza-Pasquier, Ursus Baltermia, Christ Casper Dolf	2008-2011
F. Schmid, E. Lozza-Pasquier, U. Baltermia, Tina Clopath	2012-2014
F. Schmid, E. Lozza-Pasquier, Dorathe Dolf	2015

Revista digl noss Sulom

Pia Plaz, Rafael Müller, Dominique Dosch	2016-2019
P. Plaz, R. Müller, Cornelia Candreia	2020-2021
P. Plaz, C. Candreia, Bettina Cadotsch	2022-

Funtanga: «75 onns Uniun rumantscha da Surmeir. 1921-1996», Gion Pol Simeon, Ediziun dall'Uniun rumantscha da Surmeir, 1996. Amplifitgia davent digl 1996 da Linard Candreia.

Linard Candreia (*1957), sesent a Laufen BL ed adegna er pi savens ainten la sia patria Stierva. El è autour e deputo digl cantun Basilea-Campagna. Igl mument lavoura el ve d'ena «Antologia surmirana» tgi duess cuntigneir perlas litteraras digl passo.

100

PERSUNGAS

Franzestg Schmid

annada: 1934

li: Coira / Riom

professiun:
scolast pensiuno

passiuns:
cultura, lungatg, teater e cant

Passa curanta onns è sto Franzestg Schmid scolast ad Oberengstringen aint igl cantun Turitg. Durant chel taimp ò el betg gia grond taimp per galdeir l'egna u l'otra passiun. Chel mu-
ment tg'el e la sia donna èn ias an pensiun è chegl pero sa mido. Els èn scasos ainten la patria da Franzestg Schmid, a Malmiguer e pi tard a Riom. Ossa veva el taimp per galdeir las sias passiuns ed egna da chellas era igl cant. Gio a caschung dalla sia amprema radunanza generala digl chor viril Riom – Parsonz eligian igls commembers Franzestg Schmid scu lour president.

L'otra passiun da Franzestg Schmid era ed è igl rumantsch. Onns or ò el secreto, translato ed organiso texts per igl Sulom. Digl 1989 anfignen igl 2015 ò Franzestg Schmid luvro, cun ena curta interrupziun, cun gronda passiun per igl Sulom. Da chel taimp edia sot igl nom «Sulom Surmiran» e pi tard sot igl teitel «Sulom Grischun Central». El ò impundia bleras ouras pigl Sulom e la sia mutivaziun era chella: «Ja leva dar alla popula-
ziun ensatge betg da mintgade e perchegl vaia tscharchia mintgama-
ai en tema mundial cun ena istorgia.» Franzestg Schmid è

sa stento da mutivar surtot er la giuventetna a screiver pigl Sulom. El ò stgaffia per las giovnas autouras ed igls giovens autours en'atgna rubrica. Cun neir sez aint igls onns seia el dantant sto led da pudeir dar igl 2016 anavant igl Sulom an mangs pi giovens.

Er schi Franzestg Schmid ò catto la peda per screiver pir siva la pensiun, schi veva el gio scu om gioven luvro gugent cun igl lungatg rumantsch. Igl 1967 ò el translato la cumegia digl an-
cunaschaint autour da teater franzos Molière per rumantsch. «Igl ranver» ò Franzestg Schmid pudia preschentar ples gedas agl casti da Riom, da chellas ouras anc sainza tett! El sez veva giuia la rolla principala. Franzestg Schmid ò en surreir sen fatscha, cura tg'el rachinta da chels taimps.

Teater, istorgia, cant e lungatg – Franzestg Schmid è s'angaschea cun blera passiun e plascheir sen tot chels camps. Ed er oz s'interessa el per chegl tgi capeta ainten la sia patria. Mint' emda spetga el las novitads giu da Surmeir an furma dalla Pagina da Surmeir e dus gedas ad onn alloura an furma dalla nova edi-
ziun digl Sulom.

Mirko Baselgia

annada: 1982

li: Alvaschagn

professiun:
artist d'art figurativ

passiuns:

art ed observar furmeilas

Aline Liesch

annada: 1982

li: Barvogn

professiun:
scolasta primaria

passiun:

musica

Graziella Luzio

annada: 1979

li: Savognin

professiun:
fisioterapeuta, manadra
digl B&B Piz d'Err

passiuns:

B&B (Bed and breakfast), animals
e cuser

100

PASSIUNS

Tona Maria Collet

annada: 1958

li: Riom

professiun: dessignier da construcziun ota, legnameir

passiuns:

tgatscha da tgamutschs, turas da skis

Isidor Jäger

annada: 1956

li: Sur

professiun: guardian da cunfegn

passiuns:

lavour voluntaria, cursas cun armas, tgatscha

Lucia Netzer-Peduzzi

annada: 1945

li: Savognin

professiun: schnidregna e possesoura digl atelier pôss

passiuns:

Gio da mattatscha vaia savia tg'ia viglia davantar schnidregna. E chegl è anc oz la mia passiun.

Gierina Michael

annada: 1966

li: Donat

professiun: scolasta primara, co-presidenta URGC

passiuns:

iert, viadis segl töff, saltar tschintg ritmus

Francesca Spinas

annada: 2000

li: Alp Flex

professiun: assistenta medicinala ainten ena practica d'animals

passiun:

tgavals

Enrico Uffer

annada: 1971

li: Savognin

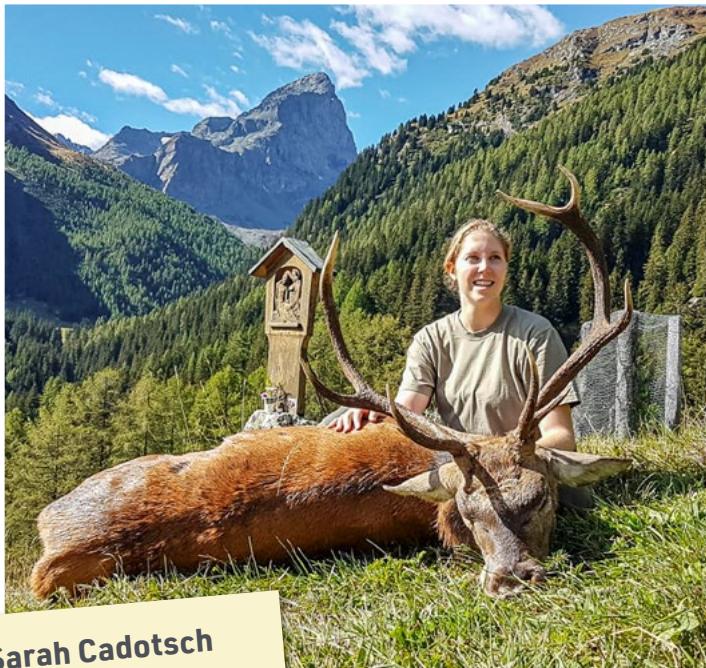
professiun: impressari

passiuns:

cultura da biagier ed architectura

100

PERSUNGAS

Sarah Cadotsch

annada: 1996
li: Savognin
professiun:
scolasta primara

passiuns:
tgatscha, nateira e sport

Sarah Cadotsch è la passiun per la tgatscha aintigl sang. Cunchegl tg'igl bab e la mamma partan chella passiun, è Sarah gio neida an contact cun la tgatscha scu mattatscha. Ansem en cun igls sies fardagliuns è ella eida a post gio da pitschna anse. Uscheia ègl sto adegna cler a Sarah, tg'ella viglia er far pi tard igl examen. Ella leva betg angal accumpagner, mabagn er eir sezza cugl schluppet tras igl gôt. Detg e fatg – cun 18 onns è ella s'an-nunzgeida pigl examen ed è obtignia la patenta da tgatscha.

La donna da 25 onns è ossa gio siva da seis onns catschedra. Durant chels onns è Sarah Cadotsch pudia far bleras belas experientschas ainten las munto-gnas da Surses. Igl mument igl pi spezial dalla giovna catschedra è

sto, cura tg'ella è pudia sagettar igl sies amprem tor. Er schiglio giolda Sarah Cadotsch tot igls muments durant la tgatscha. Seigl, cura tgi smuschigna ainten las tgaglias ed igl puls s'augmain-ta, cura tg'ins vign enorm manevol ad en animal schiniglia u cura tg'ins è cun la lavada digl suglegl segls ots e pò galdeir la quietezza e la bellezza dalla nateira.

La tgatscha è durant igl antier onn en tema a meisa tar la famiglia Cadotsch. La passiun per la tgatscha ins vegia numnada-maint betg angal igl settember. Uscheia vigna er investo bler taimp per exaimpel cun spivlar ed observar la selvaschigna, cun far posts aint igls gôts u lourours da tgira. Tgi tgi è passiun per la tgatscha, stò pero er saveir, tgi la tgatscha costa, surtot las investiziuns scu igl schluppet, en perspectiv e vistgadeira adatta-da. Cunchegl tgi sa tracta pero d'investiziuns per la veta, seia chegl secundar.

Regina Camenisch

annada: 1988
li: Maton
professiun:
pura

passiuns:

easser pura, la natira ed igls animals

Werner Wettstein

annada: 1941
li: Beiva
professiun:
electroinstallatour
pensiuno

passiuns:

tot chegl tgi è da far cugl provedi-maint e la producziun d'electrizitad per Beiva, giuier teater

**Seraina
Giovanoli-
Trenkwalder**

annada: 1974
li: Savognin
professiun: rangera

passiun:

fotografar

100

PASSIUNS

Rayan N'Siri

annada: 2005

li: Stierva

professiun:
amprendist cuschinier**passiuns:**

eir cun skis, scliviglier ed igl mies
töf

Cecilia Demarmels

annada: 1960

li: Lucerna / Salouf

professiun: artista inde-
pendenta, dessigniedra
scientifica an archeologia**passiuns:**

malager, fotografar, musica, istorgia

Flurina Simeon

annada: 1976

li: Lai

professiun:
scolasta primara**passiuns:**

da stad eir cun velo ed a muntogna,
d'anviern eir cun las pels, cun skis e
far cursa lunga

en'ulterioura passiun è igl cant ed
adegna puspe er igl viagier

Meinrad Collet

annada: 1966

li: Riom

professiun:
pour**passiuns:**

travagl puril, spindramaint tar las
pendiculararas

Giancarlo Torriani

annada: 1947

li: Beiva

professiun: hotelier
pensiuno, suprstant digl
cumegn Surses**passiuns:**

bob, velo, skis

Sandro Dosch

annada: 1987

li: Savognin

professiun:
ampluia da commers
an detagl**passiun:**

wrestling

ANGIAVIGN

Gudogna en abunamaint dalla Revista digl noss Sulom!

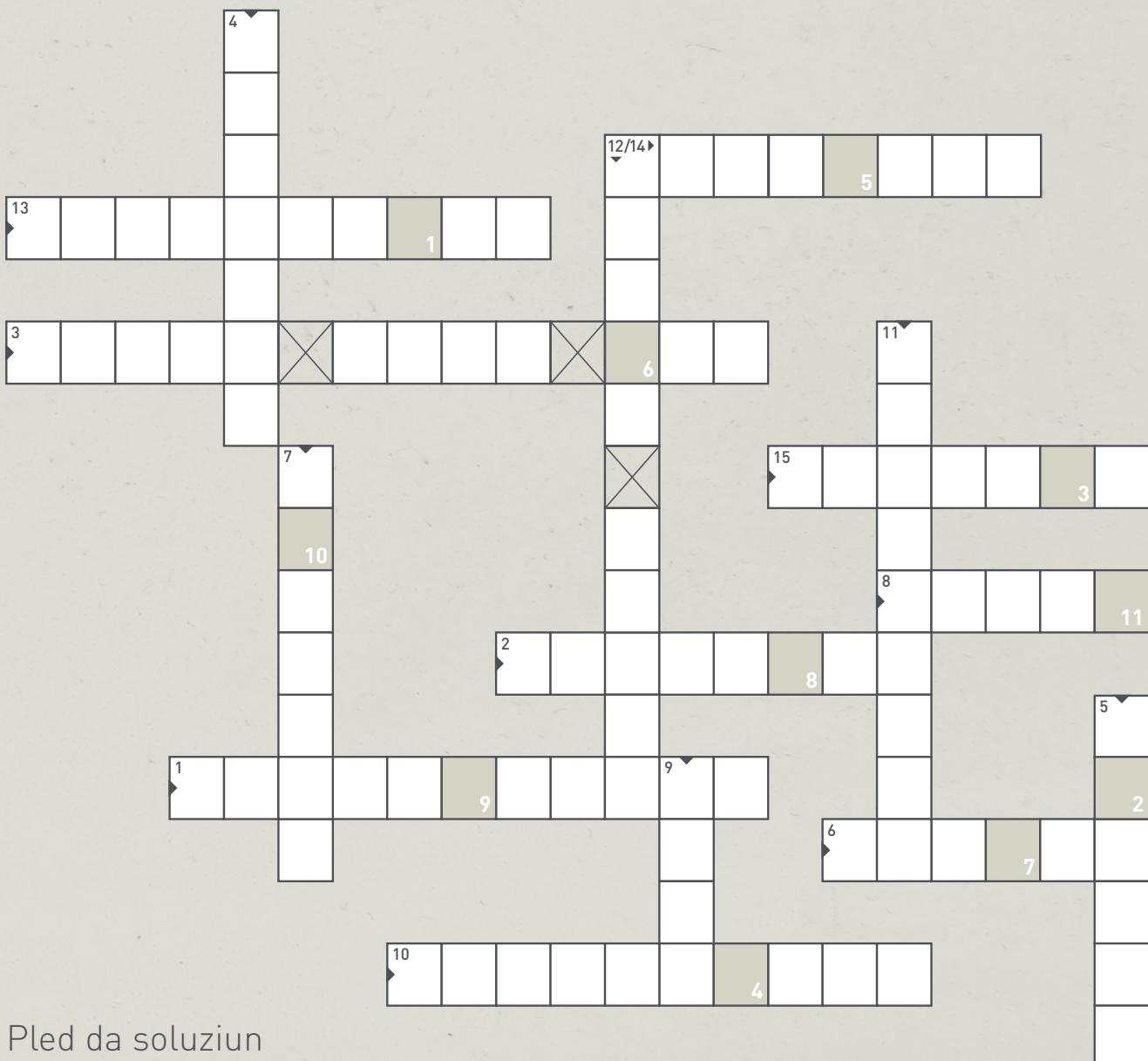
I vign tratg la sort ed igl victour u la victòura gudogna en abunamaint dad en onn per la Revista digl noss Sulom.

1. A caschung da tge evenimaint ò antschet la passiun dad Anja Spinas?
2. Tge labour plai igl migler agl gioven tgavrer purtretu ainten la revista?
3. Da noua dereiva uriund la donna tgi ò giuia teater cun gronda passiun durant 42 onns?
4. Scu veva nom l'amprema puppa da Clara Farrér?
5. Nomna egna dallas passiuns da Gierina Michael!
6. Tge om ò en magliaretsch scu passiun? (prenom)
7. Tge ò sviglia tar Beat Kollegger igl interess per la musica?
8. Tge matta purtretada è la pi giovna an chesta revista?
9. Tge lungatg ester vign numno scu passiun?
10. Da tge vischnanca dereiva la persunga cun la passiun pigl paeis Israel?
11. Nomna en animal exot tgi vign menziuno scu passiun!
12. Nomna ena passiun tgi vign exercitada d'anviern!
13. Quatter persungas on la madema passiun. Tgenegna?
14. Tge persunga (prenom) da Savognin restaurescha cun passiun autos?
15. Nomna igl prenom dalla persunga tgi sa fatschainta da bulias!

Sast igl pled da soluziun?

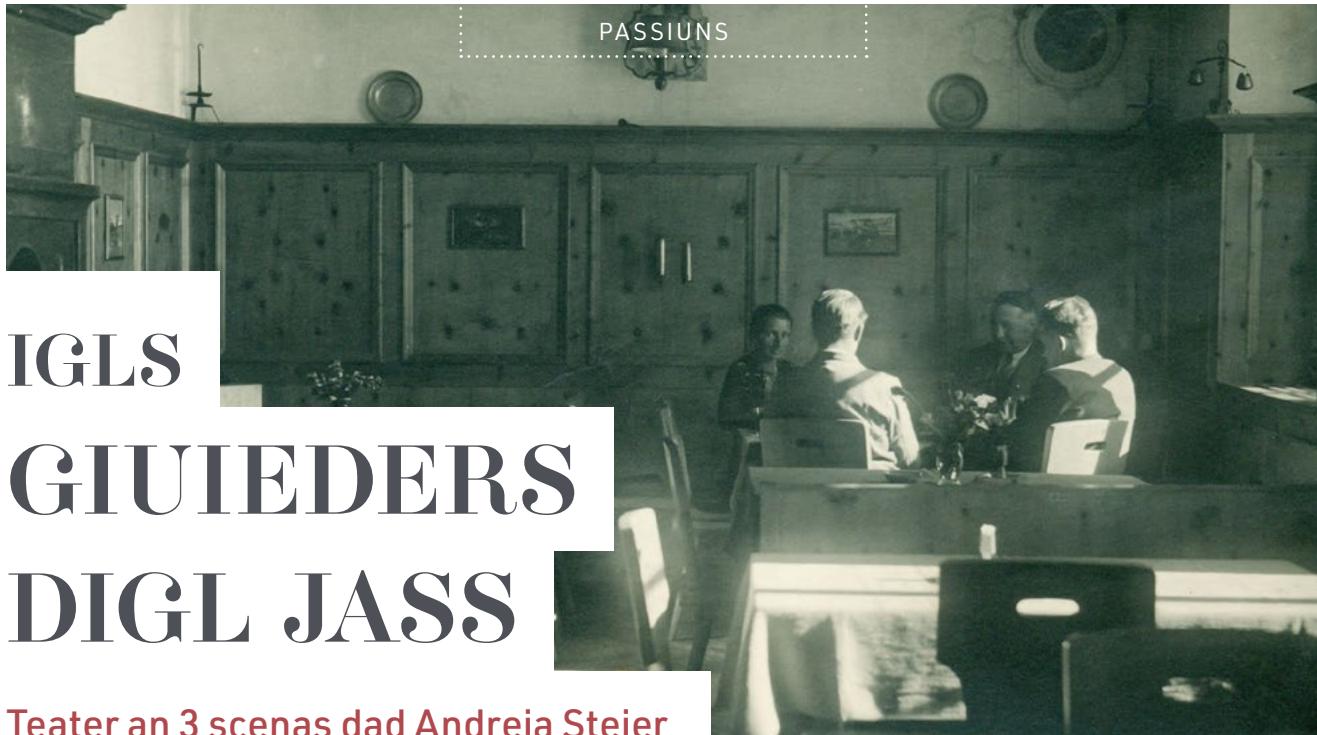
Alloura screiva en email a concurrentza@sulom.ch
cugl pled, igl ties nom e la tia adressa
anfignen igls 28 da favrer 2022.

da Bettina Cadotsch

Pled da soluziun

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----

IGLS GIUIEDERS DIGL JASS

Teater an 3 scenas dad Andreia Steier

Dar a tgertas, scu sen chella fotografia, ò inspiro igl autour Andreia Steier da screiver ena curta scenetta.

Scena I

*Catter Svizzers, tgi goian jass. –
Li: ustareia de vischnanca.*

Ustiera: Gl'è do las 11 ½!

Polizist **vign**: Surasontga, igls mies signours!

Amprem giuieder: Mamma, dettigl en glesli! (Polizist beva e vo.)

I dat las 12. – L'ustiera sa desda.

Polizist **vign**: Surasontga, igls mies signours!

Sacond giuieder: Ustiera, detigl en glesli! **El vign sarvia e vo e turna.**

All'egna siva digl cart glesli, dat igl polizist en plunt cugl sies fist giüméz, schend cun vousch profonda:

Polizist: Buna notg e durmi bagn, igls mies signours! **e vo**

Scena II

Igl satter giuieders svizzers reivan ansemen davant la porta digl parveis e spetgan.

Son Peder **tgitta ôr da fanestra**:
Danonder niiz?

Giuieder: Digl jass. –

Son Peder **darvond igl codesch digls dabets**: Bel sobers giuieders! Cantas notgs vez fatg spitzier las vossas poras dunnangs, tgi gl'en nidas verdas scu zevers de rom dalla rabbia. Na, na, usché so Nussigner betg az lascher antrar. Spitzè per en'eda anc 100 onns. **la fanestra sa sera**

Amprem giuieder: Chi stainsa bagn!

Sacond giuieder: Ischan betg rivos tagl dretg.

Terz giuieder: Putgeas vigls e patenztga nova!

Cart giuieder **teira en spegl tgertas de jass ord cassatga dretga dellas tgotschas**: Tschantez angal giu; per antant lainsa far ôr en liter!

Scena III

Siva 100 onns sa derva la fanestra digl parveis. Igl satter giuieders svizzers gioian anc adegna, – ossa an mòngias alvas.

Son Peder **cloma ôr da fanestra**:
Sa legrè! Igl taimp de spitzier è passo.
Oss pudez antrar an parveis!

Persies smarvegl survigna el nigna rasposta; els n'on mianc dulzo igl tgea.

Amprem giuieder: 50 e stec suraint!

Sacond giuieder: Boc!

Terz giuieder: Mazzo igl boc; oss nigna ôr nous!

Son Peder **dadot**: Igl parveis è avert;
aint igl mang de Dia faschè surasontga!

Cart giuieder **sainza sfitgier igls igls davent dallas tgertas**: Mamma detigl en glesli!

*Cumparia aint «Igl noss Sulom» digl onn 1927. Scripziun originala.

POESIAS

LA LEGRA SCHLITTADA

Vard'or scu tgi neiva e neiva,
 Las minas at soltan anturn.
 Stò se e bandunga la steiva
 E solta er te pigl conturn.
 Sen spessa ed ota navada
 Suonda la legra schlittada.

Vard'or scu tgi boffa la beischa,
 La boffa e scou'igl tarratsch.
 Staschung cun la barba tot meischa
 Starmaintas te fors igl mattatsch?
 Scadagna pir, beischa vilada,
 Betg fermas la legra schlittada!

Vard'or scu tgi schela e schela
 Fanestras floreschan schi bagn.
 Levign croda fegna garnela,
 Igl freid fo la punt sur igl ragn.
 Navaglia e beisch'e schalada -
 Evviva la legra schlittada!

Giatgen Uffer

Cumpareida aint
 «Igl noss Sulom»
 digl onn 1944.
 Scripziun originala.

SCREIVER

En de la mi'amei'am scheva:
 quant bel è chegl da saveir screiver,
 er ia less aveir chel dung
 e screiver mez ena canzung!

Ed ia pansav'a las dumangs,
 cun tants patratgs tgi nivan,
 scu tants utschels tg'am
 disturbavan,
 tumbarlavan
 e piclavan ...

E mez vilada schev'alloura:
 quant bel onigl igls oters
 tgi pon durmeir ed on sies pôss,
 èn betg dasdos e mulastos ...

Antonia Sonder

Cumpareida aint
 «Igl noss Sulom»
 digl onn 1989.
 Scripziun originala.

100

PERSUNGAS

Beat Kollegger

annada: 1960

li: Tavo / Alvagni

professiun: construeider
dad instrumaints, impres-
sari

passiuns:
**musica ed instrumaints da
musica**

La passiun da Beat Kollegger ò antschet cun en evenimaint spezial durant la sia unfanza. En de ò sies bab purto a tgesa ena violina defecta ainten ena scatla da cartung. La violina veva nign culiez ple. Ansem en els cuntschia chella violina e schintgigia ad ella ena sagonda veta. Da chel de davent ò Beat Kollegger savia, tg'igls instrumaints seian igl sies destign.

Aint igl amprendissadi scu scrinari ò Beat Kollegger gia la fegnameira da biagier mintg'onn en instrumaint. Pi tard ò'l fatg tranter oter la scola da dirigents e frequento diversas scolaziuns. Sur igls onns ò'l rimno bleras

experienschas ed è sa scolo sen biagier instrumaints – an spezial tibas scu er instrumaints a flo da lenn. Igls muments igls pi bels seian per el mintgamai, cura tgi en instrumaint seja fitto e tunga perfetg.

Igl pi fitg fascinescha Beat Kollegger, tgi instrumaints èn adegna er colliias cunemoziuns. Mobiclia scu meisas, soptgas u stgaffas fetschan bagn plascheir. Pero instrumaints seian betg angal ensatge per igl igl, mabagn er per las ureglas e per l'olma.

Beat Kollegger ò antras biagier, vender e reparar instrumaints savia biagier se la sia existenza e veiva anfignen oz dalla sia passiun. Igls instrumaints èn davantos la sia clamada e la sia gronda passiun u cun oters pleds – la sia veta. Aint igl center resta pero la sia famiglia.

Mitgel Collet

annada: 1948

li: Riom

professiun:
electricist pensiuno

passiun:

giuier teater

Adrian Farrér

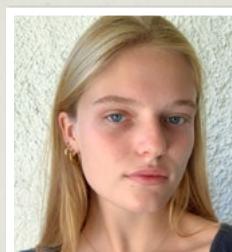
annada: 1976

li: Savognin

professiun:
scolast

passiun:

bleras passiuns, tranter oter musica

Lia Luzio

annada: 2004

li: Savognin

professiun:
scolara alla scola can-
tunala

passiun:

atletica leva

100

PASSIUNS

Carola Derungs-Fravi

annada: 1981

li: Donat

professiun: manadra da l'administraziün dal Parc natural Beverin

passiuns:

sport (skis e bike), musica, sunar igl eufonium

Fabio Durisch

annada: 1987

li: Casti

professiun: diagnosticher d'autos

passiuns:

motors, garascha d'auto, sport (surtot hockey)

Giancarlo Lozza

annada: 1982

li: Coira / Casti

professiun: revisour da chints

passiuns:

viandar ainten la nateira, igls marteas dall'Europa, istorgia

Erica Lozza-Pasquier

annada: 1935

li: Lucerna / Murmarera

professiun: scribenta, scolasta dr. phil.

passiuns:

lungatg, litteratura, istorgia, viagier

Patrizia Plaz

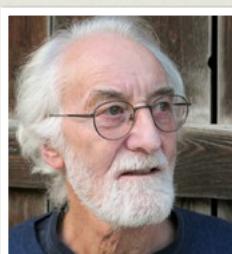
annada: 1978

li: Savognin

professiun: gueridra d'energeia

passiuns:

aviouls, famiglia, nateira

Bartolome Tscharner

annada: 1949

li: Savognin

professiun: scolast pensiuno

passiuns:

screiver, stibgier pleds novs ru-mantschs

100

PERSUNGAS

Anja Spinas

annada: 1970

li: Andeer

professiun: frisunza

passiuns:

**turtas da motiv e luvrar cun
igls mangs**

Ideias ò Anja Spinas fitg bleras schi vo per la sia passiun da far turtas da motiv – veiras ovras d'art. Chegl monta tgi Anja Spinas fò betg angal en simpel cake da tschigulatta, mabagn turtas da tottas grondezzas e furmas. Pinavant ambellescha la donna da 51 onns las sias turtas cun figurines da pasta da modelar e cun anc blers oters trics.

Antschet ògl tot cun igl amprem anniversari dalla sia feglia. Anja Spinas luvrava gio adegna fitg gugent creativ cugls mangs e fascheva er gugent pettas, ma da lez taimp pettas tot normalas. Cun vuleir far alloura ensatge tot spezial per la sia feglia, ò ella cumbino las sias dus passiuns ed antschet a far turtas creativas.

All'antschatta ègl pero betg sto schi simpel da rabaglier no la creaizun, scu chegl tg'ella era s'imaginada. En töf per igl sies fegl, ò ella taglea or d'en cake e siva surstratg cun zucarada e colour blava.

Ozande lavoura ella cun «ganache» (ena sort massa da tschigulatta) u «fondant» (ena pasta da modelar da setger) per far las sias turtas pi stabilas. Chegl dat er la pussebladad da far dople detagls e structuras, uscheia tg'igl motiv antscheva a veiver.

Anja Spinas fò mai dus gedas la madema turta. I stò esser adegna ena nova sfeida per ella ed ella ò er adegna gost d'ampruar ensatge da nov. Sen youtube ins catata en filmign cun ena curta instrucziun prest per mintga tema adatto, manegia la donna passiunada. E schi betg, stebgia ella sezza davart ena construcziun e resta vedlonder ed amprova, anfignen tg'ella vegia igl resultat giavischia. Ouras or seia ella magari ve dallas sias creaizuns. Ma da vaseir alla fegn finala igl plascheir ed igls igls glischonts dalla «clientella», seia per ella igl pi bel.

Igl amprem fascheva Anja Spinas angal dus treis turtas ad onn per igls sies unfants. Chegl è sa mido spertamaintg, perchegl tg'ella survagniva adegna dople dumondas e propostas dad otra gliout tgi era tot fascinada dallas sias turtas.

Per ella seia la sia passiun davantada ena sort meditaziun ed ella sapta allovera imponder tot la sia creativitat ainten chella figura ed amblidar tot anturn ella.

Remo Disch

annada: 1976

li: Savognin

professiun:
spezialist d'alarm
d'incendi

passiun:

eir cun velo

Flavio Guetg

annada: 1991

li: Coira / Savognin

professiun:
cunsiglieder da viadis

passiuns:

musica da tschever (Fetters Sur-setters), musica instrumentalala ed agricultura

Gian Decurtins

annada: 2005

li: Savognin

professiun:
amprendist automaticher

passiun:

eir cun skis

100

PASSIUNS

Renata Geromini

annada: 1958

li: Alvagni vischnanca

professiun:

commersanta da banca

passiuns:

cantar, musica, igl mies grond iert

Martin Cantieni

annada: 1943

li: Donat

professiun:

pur

passiuns:

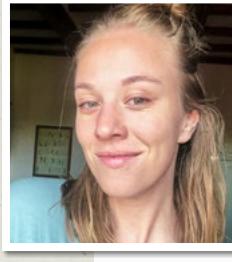
cultura e lungatg, dar tgartas

Manuela Bühler

annada: 1975

li: Winterthur /
rischs sutsilvanasprofessiun: dirigenta,
colavuratura an egna
biblioteca**passiuns:**

diriger chors e discurrer rumantsch.

**Seraina
Hanselmann**

annada: 1998

li: Basilea / Filisour

professiun:

studenta d'art a Basilea

passiun:bleras passiuns (cant, art, viagier,
sport, nateira, codeschs)**Victoria Spinas**

annada: 1970

li: Alp Flex

professiun:
poura e guida da munto-
gnas**passiun:**

nateira ed animals

Benedetto Vigne

annada: 1951

li: Turitg / Salouf

professiun: cantautour,
cumponist, schurnalist,
anteriour redactour da
musica**passiun:**

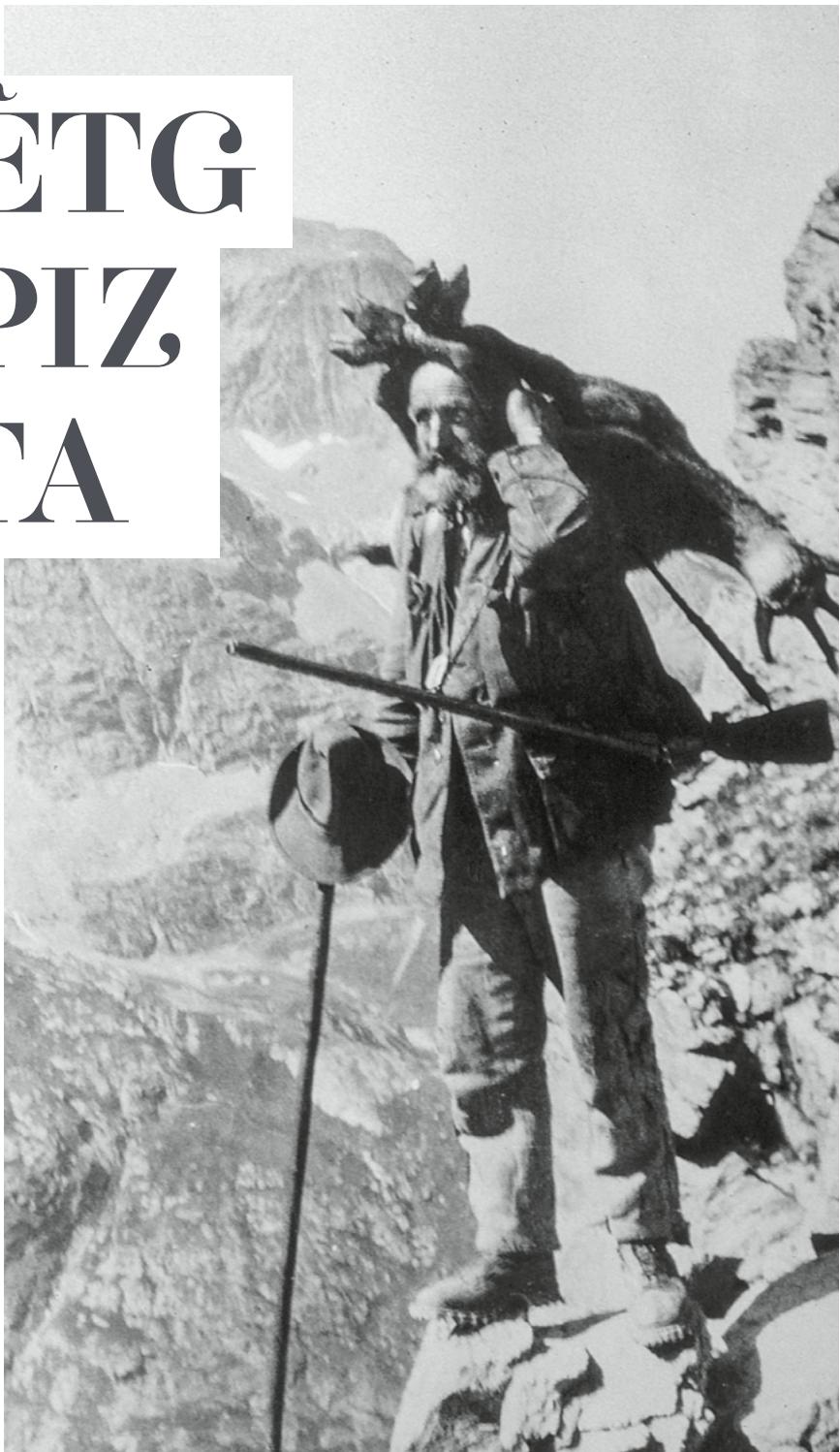
musica, litteratura

IGL RÈTG DIGL PIZ PLATTA

**EN OMAGI AGL
CATSCHEDER
PASSIUNO NICLÀ
CONRAD LOZZA***

dad Albert Camen

Igl «Adia, Murmarera» fiss franc betg parfetg, schi nous ans farmessan betg en mument davant chella figura marcanta digl vigl catscheder e guid da muntogna, Niclà Lozza, numno «Igl rètg digl Piz Platta». Igl catscheder da Castiet, cun sia nerva d'atschal, cun igls clers parfuronts scu chels d'en'evla, cun sias survantscheglias spiriglieidas scu en giop, sia barba grischa malsfaltrada, scu en tschof d'erva dalla pizza siva ena gronda schalada, sies front raplo, scu igl glatscher digl Piz Grisch, è en veir e degn fegl digls colms surmarians. Scu an Nagiadegna Gion Marchet Colani, surnumno: «Igl rètg digl Barneagna» sa distinguiva da sies taimp tranter igls catscheders tras igl sies curasch, las sias calitads ed igl sies success, uscheia è oz igl noss vigl catscheder da Castiet tranter igls catscheders da Surses igl pi renumo e dastga zont neir numno igl campiung digls catscheders grischungs digl taimp preschaint.

Niclà Lozza © Fototeca dal Dicziunari Rumantsch Grischun

El è naschia igls 25 da november 1878 a Castiet-Murmarera, manevel dallas ruignas digl vigl casti da Murmarera, da noua en sang e fegrn respir da libertad saro sto la sia amprema fladada. Gio cun 17 onns, igl settember 1895, antuppainsa per l'amprem'eda igl gioven nimrod an mondura grischa, cun igl sies schluppet, sen igls crons digl

Piz Platta, igl cal è ansemen cun igl Piz Grisch rasto igl sies reginavel da tgatscha. Cun excepziung digls onns tgi la tgatscha è stada sarrada causa da malateia ni da ghera, ò Niclà sa deditgia mintg'onn ad ella. Anc igl aton 1952 ò el, – malgro la mal'ora – sagiatto 12 muntanelas. Sur digl sies success da catscheder dat igl sies diari da

tgatscha, tgi stat devant me, pardetga. Igl plaz tgi am stat an disposiziung è mengia pitschen per descreiver deta-gledamaintg igl sies diari, ainten igl cal las sias anecdotas da tgatscha reveivan scu poesia dramatica sen la tribuna dalla pizza. Ia stò oramai ma cuntantar cun dar en maletg summaric dalla statistica digl noss renumo catscheder. Niclà Lozza ò durant la sua carriera da catscheder sagiatto ni tgappo igl suandont domber da salvaschignas:

- 13 tscherus*
- 490 tgamutschs*
- 236 tgavrouls*
- 2323 muntanelas*
- 826 glooirs*
- 200 golps*
- 82 fiergnas*
- 67 tes*
- 483 arblangas*
- 9 pugius*
- 7 evlas*
- 59 gaglignas selvadas*
- 26 cots da tòss*
- ansemens 4821 tocs.*

En comentar sur da sias calitads scu catscheder è, passond tras chellas cefras, bagn betg necessari!

Ma er scu guid da muntogna ò el durant 30 onns (1911-1941) mano cun grond success igls esters sen las pizzas da nossa patria. Igl sies codeschet da sарvetsch segna 82 turs cun esters, tgi on catto ainten el en fidevel e fitg capavel guid. Inscriptiungs digls esters ainten igl sies diari da guid compruveschan chegl. Scu catscheder e guid ò el bagn bôt amprandia a canoscher la bellezza, ma er igls privels dalla pizza. Cant savens ò el via a crudar la boua, a sbruflar la lavegna, ed a crudar or digl stgeir or-can igl flammont tgametg dasperas el sen igl testung digl Piz Platta! Frestg e franc scu Funtanga smanava igl sies

spadung sen igl camp da battaglia, uscheia duvrava igl noss erox da mun-togna soua e zapping scu arma ainten igl combat cunter igls elements dalla pizza, or digl cal el è adegna passo scu victorisader. Igl evenimaint suandont dat pardetga da sia valerousadad: «An-semen cun en oter cumpogn sa cattava Niclà sen la tgatscha da tgamutschs. Sur notg era crudo ena neivetta. Tra-versond en vallung per eir a schoz ad en tgamutsch dattigl liber en toc sur el ena lavegna. Curt pano fetga el pe e schanungl cunter la sponda, cartond da saveir far uscheia resistenza alla lavegna. Ma chella igl sdrappa davent ed el passa veagi scu ena balla. El sa sduela tant scu el pò, sa spruvond da betg neir suttaro. Igl schluppet lascha eir en colp tot da sasez e Niclà painsa: «Anc egn da chels e te ist futsch!» – Igl sies cumpogn è rasto sen en cron e veva stuia vurdar tiers a tot, sainza pudeir gidar. Santond igl colp ol do sbriggs, ma partge? – Er igl sagond è anc ia li-ber, ma sainza far pi grond donn. Per cletg ò la lavegna sa farmo bagnspert ainten en plang, noua tgi igl noss Niclà, tgi era rasto mecta surave, ò pudia sa daliberar bagntunsch. A tgesa el rivo pulitamaintg firia e schumbatto, ed igl pareva scu sch'el vess rot tot l'òssa.»

Ena sagonda anecdota da tgatscha dat puspe pardetga da sies umor: «Igl noss Niclà stava an suspect d'aveir commess en fraudo da tgatscha ed era sur-vigilo constant dalla polizeia. Gio dus gedas veva igl president fatg visita ad el, accumpagnea digl polizist e digl guardatgatscha, per an madem taimp intercureir sia tgesa. Unfiso da chel malampernevel disturbì, peggia el igls calungs d'ena tgora crappada ed igls penda se ainten en clavo damanevel da sia tgesa. El incumbensescha en amei da screiver agl president, tgi ainten igl clavo da Niclà a Platta pendan dus calungs d'en tgamutsch. Igl amei screiva. – Niclà orientescha sia donna, dont igl cumond da tascheir, per cass tg'igl polizist vess da compareir durant sia absenza. Gio igl de siva passan polizist e guardatgatscha la sava digl clavo a Platta, per controllar igls calungs. Siva d'aveir vurdo e gusto la tgern dei egn se per l'oter: «Chegl è tgern tgamutsch!» – La donna digl catsche-

der, tgi sa cattava igl mument ainten clavo e veva santia igl discurs, ò al-loura – scu las femnas èn – betg pudia tascheir, schond: «Chegl è betg tgern tgamutsch, ma tgern d'ena tgora crap-pada!» – Igls dus survigiladers on betg cartia ed èn svanias cun igls calungs. – Ma siva curt mument turnan els puspe an clavo e votan saveir, noua tgi la pel dalla tgora seja. Ella igls rasponda, tgi chella seja a Castiet. Lò cattigl propa la pel zuppada sot en baclena. Sen la dumonda, partge tgi la pel seja cuata-tada giu cun en baclena, dei la donna digl catscheder: «Cun chegl tgi gl'era ena tgora cun peil tgamutsch, vainsa bagn stuia la zuppar, cass cuntrara vess mintgign cartia tgi fiss en tgamutsch e porto tgisa agl president! Per evitar da veir adegna chel an tgesa vainsa zuppo la pel!» Igl dus survigilaers on tgapia igl lungatg, on lascheia anavos calungs e pel ed èn ias per sies fatg. (Povra po-lizeia!) Siva da chel spass è Niclà sto libero da chel disturbi e ni president ni polizeia n'igl on ple mulesto!»

Igl vigil catscheder da Castiet, Niclà Lozza, chel veir fegl dalla pizza, renda agls sies colms degna onour cun rastar fidevel a sia patria muntagnar-da er siva igl svaneir da Murmarera. Pac toc davent da sies sulom nateiv ò el gio tschianto igl amprem crap digl sies nia futur, noua tgi el niro a passan-tar la seira da sia veta. Bagn niro ena tgoda larma a correr giu per las vestas rapladas digl criv catscheder da Castiet chel de, tgi igl sulom digls sies babungs scumpara cun totta tradiziung ainten igl lai. Dalla riva digl laiet artificial da Murmarera niro el a dulzar sia igleida vers igls feils digls sies pizs, cattond lò igl cunfiert.

Cun respect nirossan nous giovens catscheders adegna a passar igl Piz Forbesch, igl Piz Grisch ed igl Piz Platta sen igls trotgs digl noss vigl manader e campiung da tgatscha, digl «Rètg digl Piz Pliazza», laschond sgular noss'igleida e noss partratg vers la riva sanestra digl laiet artificial da Murmarera.

* Cumperia aint «Igl noss Sulom» digl 1953. Scripziun originala.

100

PERSUNGAS

Gian Andri Janett

annada: 1997

li: Berna / Stugls

professiun: student da sport

passiuns:

musica, sport, tgatscha

Scu dei ins chegl schi bagn: La stela vign digl lenn. Tar Gian Andri Janett ins pò deir an mintga cass tgi chegl constetta. Igl fegl digl renumo musicist e cumpognist Domenic Janett è carschia se cun la musica. Betg angal igl bab tgi è nia ancunaschaint tranter oter cun «ils Fränzlis da Tschlin», mabagn er sia mamma è ena donna musicala tgi ò canto da pitschen anse cun Gian Andri e sia sora.

Gian Andri Janett ò amprandia a sunar igl cello scu er la battareia. Cunchegl tgi dat pero anc ena massa oters instrumaints ainten la tgesa Janett, sunga el er anc clavazign ed accumpagna diversas canzungs cun igl orgelign da mang da Sviz. Pero betg angal instrumaints classics, er otras spartas dalla musica on inflammo igl om da 24 onns. Ena gronda passiun dad el è er da far

musica per la discoteca (discjockey). Chegl fò'l tranter oter dasper igl sies studi da sport, tg'el absolva a Berna.

Tuttegna, noua tgi Gian Andri Janett è e tge instrumaint u musica tg'el sunga, el fò chegl cun gronda passiun e cun bler plascheir, conferma el. Igl pi grond plascheir ò el, cura tg'el pò parteir la sia passiun cun oters. En de sainza musica geia betg per el, er schi seiia angal ena curta improvisaziun cun en amei digl studi. E cura tg'igl student è a tgesa a Stugl, alloura vignigl fatg per franc adegna musica an steiva digls Janetts. Gist cunchegl tgi seian betg ple tots tant a tgesa scu pi bod, vignan chels muments nizigias igl pi fitg.

Reto Capeder

annada: 1943

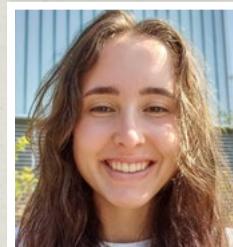
li: Savognin

professiun:

scolast pensiuno

passiuns:

lungatg e cultura rumantscha

Lisa Michael

annada: 2004

li: Donat

professiun:

scolara a la scola cantunala

passiun:

dar a ballareet

Nadia Scarpatetti

annada: 1988

li: Savognin

professiun:

ortulana

passiuns:

ava, crappa, flours

100

PASSIUNS

Regula Farrér

annada: 1966

li: Stierva

professiun:
amplueida da banca**passiun:**

cant

Gallus Liesch

annada: 1962

li: Filisour

professiun: anterious
hotelier e gastronom,
martgadant da vegn**passiun:**

tgatscha da tgamutschs

Giovanni Netzer

annada: 1967

li: Savognin

professiun: iniziant e ma-
nader d'Origen, teolog,
istoricher e scienzio da
teater promovia**passiuns:**teater, musica, art an general, istor-
gia, litteratura**Romano Plaz**

annada: 1941

li: Savognin

professiun: anterious
manader dalla banca can-
tunala a Savognin**passiun:**

istorgia locala

Sandro Simonet

annada: 1995

li: Savognin

professiun:
skiunz**passiun:**

eir cun skis

Gianna Sonder

annada: 1987

li: Salouf

professiun:
poura ed architecta**passiuns:**produtgier nutrimaint sang per me
ed igl mies conturn

100

PERSUNGAS

Maria Lisignoli

annada: 1941

li: Beiva

professiun: casarina

passiun:
giuier teater

Maria Lisignoli è stada 42 onns sen la tribuna da teater a Beiva. Eneda era ella la furia, eneda la donna temaletga – Maria Lisignoli è giuia las rollas las pi differentas. La sia preferentscha eran pero las rollas, noua tg'ella pudeva er murmagner cugl sies partenari sen tribuna, pigl solit era chegl Werner Wettstein.

Durant tot chels onns, è Maria Lisignoli investo bleras ouras per la sia passiun. Liger manuscretgs da teater, amprender igls texts e preschentiar igl toc humoristic emda per emda tranter la fegn da schaner e mez avregl. Chegl tgi tunga da blera labour seia pero er sto en grond plascheir, manegia Maria Lisignoli. Igl pi bel seia sto adegna dad esser cun igls sies collegas sen tribuna e retschever alla fegn igl grond applaus digl publicum.

Tgi Maria Lisignoli è ansomma catto la veia tigl teater, è sto ple casualitat. Cura tgi ella era ena mamma giovna ed a madem mument presidenta dall'unioon da donnas da Beiva, davigl anc nigna scoletta obligatorica. Cunchegl tg'ins veva pero ena massa unfants, on las mammas mano ena scoletta sen atgna iniziativa. I mantgeva pero en

po igls daners. Maria Lisignoli è proponia perchegl, scu presidenta dall'unioon da donnas, da giuier en teater e da rimnar uscheia igls daners basignevels. Chella ideia vegia procura igl amprem per sceptica tar las commembras. Maria Lisignoli è pero pudia scurrantar tot las temas ed er pudia argumentar tgi seian gio betg dumandadas angal las mammas dad eir sen tribuna, mabagn er igl omens. Chels végian alla fegn finala er unfants! Igl amprem teater è sto en tal success, tg'ins è decidia da cuntinuar cun la gruppa da teater.

Maria Lisignoli sezza è carscheda se aint igl Tirol digl Sid, noua tgi existiva gio la tradizion da giuier adegna puspe pitschens teaters humoristics. Chella tradizion è ella pudia introduceir a Beiva ed ella è er gist surpiglia la labour dad eir alla tschertga da tocs adattos per la gruppa da teater Beiva.

Oz, ainten la vigliadetna dad 80 onns, è ella surdo chella labour a forzas pi giovnas. Avant treis onns è ella giuia la davosa geda teater, en toc tg'ella veva anc tscharnia sezza. Agl futur vign Maria Lisignoli a galdeir igls gis humoristics scu giast, accumpagneda da bleras e belas regurdientschas da chellas gedas tg'ella era sen tribuna.

Fadri Arpagaus

annada: 1983

li: Savognin

professiun:
cuschinier ed ustier**passiuns:**cuschigna da gourmet ed ustier
passiuno**Werner Erb**

annada: 1950

li: Rona

professiun:
pedagog social pensiuno**passiun:**

sunar la tiba

**Rita E.
Ulrich-Cadotsch**

annada: 1967

li: Novaggio / Savognin

professiun:
scolasta da tudestg**passiuns:**

lungatgs ed etimologia

100

PASSIUNS

Seraina Schuler-Schnöller

annada: 1982

li: Casti

professiun:
hoteliera e mamma

passiun:

eir alla tschertga da murachels schi
spert tg'igl anviern dat liber igl
taratsch

Jolanda Dolf

annada: 1958

li: Vargistagn

professiun:
pura e catecheta

passiuns:

liger la Bibla, amprender d'anca-
nuscher adigna miglier igl pajis
Israel

Rafael Müller

annada: 1978

li: Tumegn

professiun: manaschunz
da bus, anteriouschur-
nalist, scolast e mecanist
d'autos

passiuns:

eir cun bus, tadlar schlagers digls
onns 80, reparar velos, töfs ed autos
e ma lascher stimular dad en bung
codesch

Natascha Spillmann- Wasescha

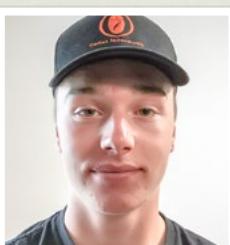
annada: 1983

li: Alvaschagn

professiun: florista

passiuns:

la nateira, chella am inspirescha per
novas ideias creativas scu florista

Silvan Wasescha

annada: 2003

li: Savognin

professiun:
amprendist scrinari

passiun:

eir cun skis

Romeo Wasescha

annada: 1969

li: Savognin

professiun:
cunsiglieder da sieranzas
e provedimaint

passiuns:

cantar, screiver poesias ed eir a
tgatscha

ENA NOVA PASSIUN GRAZTGA AGL CONVICT

da Matia Demarmels e Marc Sigran*

Avant en onn ischans ans decidias d'abitar pigl mument segl convict per frequentar la scola cantunala a Coira. Las ampremas seiras eran lungurrouosas. Nous na savevan strousch tge travagler. Igl taimp leva betg passar. Nous eran ansemen ainten tgombra e savevan tuttegna betg tge sa stallager. Oter tgi da far pensums ans restavigl navot. L'amprema mesemda-seira aint igl convict ischans ias sen l'alzada da cuminanza e lò giuvan en pêr giuvenils cugl fussballino. Aint igls noss igls eran chels giueders mecta bungs. Nous vagn fatg igl propiest da vuleir esser schi bungs scu tschels, schi betg miglers. Igls amprems gis èn ias ple u manc ainten las tgotschas. Pigl solit pardevans cun 10:0. Tenor las reglas digl convict monta chegl, tg'ins vegia da paer ena gervosa dalla proxima sorteida agls victours.

Uscheia ischans nias libers da divers daners. Chegl levans betg ans lascher

plascheir e vagn pango da trenar. Uscheia gevans gio avant tschagna a dar l'egn u l'oter gi angal per nous. Dantant da tschagna ans legravans gio dad eir a giuier siva tschagna cunter igls «vigls», cunter igls «bungs» giueders. Cugl taimp vainsa antschet a far divers trics cun la balla, per la plazzar franc e sieir aint igl gol digl adversari. All'antschatta trics simpels, pero cugl taimp gartagevigl er tscherts trics pi difficults. Cun practitgier chels chi e lò anfignen da mesa notg, vainsa gudagnea igls amprems gis. Chegl ans fascheva en tal plascheir, tgi calavans betg da giuier. Vers la fegn digl onn vainsa gudagnea las nossas ampremas gervosas, tranter oter cunter adversaris, tgi nous vevan gio pers enqualtgi gervosa.

Ossa, igl sagond onn aint igl convict, gudagnainsa las gervosas digls pi giovens. I passa nign de sainza en gi agl fussballino.

Giu Coira vainsa catto en local, igl Mephisto, noua tgi s'antopan angal igls miglers giueders da fussbalino per sa sfidar l'egn cunter l'oter. Chegl è num-nadamaintg gio en'otra liga, pero pudainsa deir cun bunga cunsienztga, tgi pardagn betg adegna.

Chella «meisa» è davantada passiun per nous. Er igls proxims treis onns segl convict nironsa betg a saveir re-sister da giuier e veiver la nossa nova passiun.

«Gliout dalla vossa vigliadetna vo normalmaintg an sorteida per bever egn sur tgea or, vusoters gez an amprema lengia aint igl local cugl migler fussballino ...», en citat u er ena insulta tgi santiron anc en'urela.

* Cumparia aint igl «Sulom Grischun Central» digl onn 2013. Scripziun originala.

arpagaus
Voss scrinari a Savognin

CALENDER

2022

CALENDAR

catolic		refurmo							
1	So	Bumang, Maria, mamma da Dia	Daniev	⚡					
2	Du	Gregor da Nazianz	Abel	⚡	●	19.34	⌚	14.35	freid e torbel
3	Gl	Genoveva	Isac	⚡					
4	Ma	Angela	Titus	⚡					
5	Me	Emilia, Tschamun	Simeon	⚡					neiv e plievgia
6	Gi	Buneia, Treis son Rètgs, Pia	Treis rètgs	⚡					paca neiv
7	Ve	Valentin (475), Raimund	Isidor	⚡					
8	So	Severin, Teofil	Erhard	⚡					
9	Du	Batten da Jesus, Julian, Adrian	Gelgia, Gelli	⚡	🌙	19.11			torbel
10	Gl	Gregor X.	Simson	⚡					neiv
11	Ma	Paulin	Gondini	⚡					vent e torbel
12	Me	Hilda, N	Meinrad	⚡					
13	Gi	Hilari (ca. 367)	Hilari	⚡					
14	Ve	Felizi	Felix, Flisch	🏃					torbel e freid
15	So	Maurus, Pol	Matilda	🏃					
16	Du	Marcel	Marcel	⚡			⌚	11.18	
17	Gl	Antieni	Tieni	⚡					cler e freid
18	Ma	Prisca, Regina	Danuet	⚡	●	0.49			
19	Me	Marius	Marta	⚡					
20	Gi	Fabian, Bistiang	Bistgaun	⚡					vent e neiv
21	Ve	Nesa, Meinrad	Nesa	🏃					
22	So	Vincens, D+M, Anastasius, M	Vincens, Vintschegn	⚡					
23	Du	Heinrich Seuse, Dom	Mierta	⚡					cler e fitg freid
24	Gl	Franz da Sales (1622)	Timoteus	⚡					
25	Ma	Conversiun da s. Pol	Conversiun da s. Paul	⚡	⌚	14.41			
26	Me	Timoteus e Titus	Policarp	⚡					ferdaglia nun-detga
27	Gi	Angela Merici	Rest Gion	⚡					
28	Ve	Tumasch d'Aquin (1274)	Carli	⚡					
29	So	Valerius	Natalia	⚡					neiv e fitg freid
30	Du	Martina	Alma	⚡			⌚	0.23	
31	Gl	Gion Bosco (1888)	Virgeli	⚡					

1	Ma	Brigitta	Brida, Brigita			6.46		fitg freid
2	Me	Nossadonna da candeilas	Bodo					
3	Gi	Plasch, Ansgar	Plasch					
4	Ve	Veronica, Rabanus Maurus	Frona					
5	So	Geda, Mudest	Gada, Agata					neiv e freid da notg
6	Du	Dorothea, Paul Miki e cump.	Turtè					
7	Gl	Richard	Risch					freid scu anc mai
8	Ma	Gironas	Salomon			14.50		
9	Me	Apollonia	Balugna					
10	Gi	Culastia (577)	Mengia					en po pi mievel
11	Ve	App.da ND da Lourdes	Eufrosina					vent ferm e neiv
12	So	Ludan, Gregor II	Eulalia					
13	Du	Gisela, Severin	Jonas					
14	Gl	Valentegn, Ciril e Metodi	Valentin					torbel
15	Ma	Faustin	Faustin					blera neiv
16	Me	Giuliana	Giuliana			17.57		torbel
17	Gi	7 fundatours digls Servits	Donat					
18	Ve	Simon	Simeon					
19	So	Bonifazi	Susanna					tgod ed amper-nevel
20	Du	Eleuteri	Cornelia					
21	Gl	Serafin, Peder Damian	Leonora					
22	Ma	Isabella, sedia d. s. Peder	Margreta					
23	Me	Policarp	Josua			23.33		plievgia
24	Gi	De basest	Gi baseast					
25	Ve	Mattia apostel	Mattiū					
26	So	Waldburga	Vetger, Victor					
27	Du	Dionisi	Elisa					
28	Gl	Markward	Frida					

CALENDAR

MARS 2022

III.

IV. AVREGL 2022

		catolic	refurmo									
1	Ma	Albin	Albin									vent ferm, neiv, plievgia e freid
2	Me	Mesemda dalla tschendra , Oscar	Mesjamna dalla tschendra , Oscar	●	18.35							bel
3	Gi	Cunigunda	Annetta									
4	Ve	Casimir (1484)	Adrian									
5	So	Dorothea, Paul Miki e cump. (1597)	Turtè									plievgia
6	Du	1. d. curesma , Fridolin	Fridolin									
7	Gl	Perpetua e Felicitas	Felicitas									torbel e vent
8	Ma	Gion da Dia	Filomena									
9	Me	Franzisca Roma	Francesca Roma									mievel e plievgia
10	Gi	Emil, Gustav	Alexander, Xander	●	11.46							neiv
11	Ve	Rosina, Duri	Rosina									roc
12	So	Beatrix	Gregor			○	1.14					
13	Du	2. d. curesma , Paulina	Ernest									bel e schalada
14	Gl	Matilda (968)	Zacarias									cler e freid
15	Ma	Clemens Maria Hofbauer (1820)	Meltger									
16	Me	Herbert	Armida									
17	Gi	Patric (461), Gertrud	Eulscha									vent ed aria mur-denta
18	Ve	Ciril da Jerusalem (368), Eduard	Gabriel		○	8.18						
19	So	Gisep, sposu da Maria	Giusep									
20	Du	3. d. curesma , Wolfram, Irmgard	Emanuel									fitg freid
21	Gl	Cristian	Benedetg									
22	Ma	Lea da Roma	Clau									
23	Me	Turibio d. Lima, Teodosia	Virginia									
24	Gi	Catregna da Svezia	Florenz									
25	Ve	Annunziazion digl Signer	Annunzia da Maria, Manfred	●	6.37	○	12.53					
26	So	Ludger, Diego, Larissa,	Domenica									
27	Du	4. d. curesma , Frovin, taimp da stad , 1h anavant	Duf									schalada la dumang e da de pi mievel
28	Gl	Gion Capistran	Genoveva									
29	Ma	Eustasi, Armogast	Wieland									
30	Me	Diemut, Rosvita	Guido									
31	Gi	Cornelia, Guido	Balbina									

1	Ve	Hugo, Irena	Hugo	●	8.25							freid
2	So	Franz da Paula (1507)	Rosamunda									
3	Du	5. d. curesma , Lutberga, Richard	Ignaz									fitg bel e tgod
4	Gl	Isidor (636)	Ambrosi									
5	Ma	Vincenz Ferrer	Max									
6	Me	Sixtus, Celestin	Mudest									
7	Gi	Gion Battist d. la Salle (1719)	Celestin									urezi
8	Ve	Gultier, Beata	Maria			○	10.15					
9	So	Waltrud	Sibilla	●	8.48							bel tgod
10	Du	Dumengia da palmas , Hulda, Engelbert	Dumeingia da las palmas, Ezechiel									
11	Gl	Stanislaus (1079)	Leo									temporals
12	Ma	Gila	Geli									
13	Me	Hermenegild, Martin I. (656)	Justin									
14	Gi	Lidwina	Marionna									
15	Ve	Venderde sotng , Huna, Gioder	Vendargis sotng , Rafael									bel e siva daratga
16	So	Banadetg Labre Bernadetta Soubirous	Daniel	○	20.55							
17	Du	Pasca , Rudolf	Pastgas , Rudolf									
18	Gl	Glindesde Pasca , Apollon	Glindesdi Pastgas , Cristoffel									
19	Ma	Leo IX. (1054)	Werner									
20	Me	Hildegund	Rezia									
21	Gi	Hugo, Irena	Lina			○	19.38					favogn roc
22	Ve	Caius	Reto									
23	So	Gieri, Adalbert	Gieri	●	13.56							plievgia freida
24	Du	Dumengia alva , Fidel da Sigmaringen	Albert									
25	Gl	Marc	Marcus									freid, roc e torbel
26	Ma	Cletus	Nut									
27	Me	Peder Canisi (1597)	Nino, Anastasi									
28	Gi	Hugo, Peder Chanel (1841)	Vital									
29	Ve	Catarina da Siena	Pieder									
30	So	Pius V. (1572)	Burga	●	22.28							daratga

		catolic	refurmo						
1	Du	Arnold, Gisep, patrung d. luvrants	Giachen, Flep	🦋					
2	Gl	Atanasi	Roland	🦋					
3	Ma	Filip e Giatgen	Adelina	🏃					roc e vent e freid
4	Me	Florian (304), Valeria	Flurin	🏃					
5	Gi	Godehard (1038)	Bina	🏃			⌚	17.54	bel tgod
6	Ve	Markward, Valerian	Gion	🦋					pacs temporals
7	So	Notker, Ben, Gisela	Otto, Nut	🦋					
8	Du	De dalla mamma , Desideratus, Desirée	Stanislaus	🦋					
9	Gl	Beat	Beat	🦋	🌙	2.22			
10	Ma	Gordian e Epimachus	Antonia	🦋					
11	Me	Mamertus	Adolf	🏃					
12	Gi	Sofia	Brincazi, Barcazi	🏃					
13	Ve	Servazi	Servazi	🏃					
14	So	Bonifazi marter, Iso	Bonifaci	🏃					
15	Du	Sofia	Sofia	🏃					
16	Gl	Ubald, Gion Nepomuk	Peregrin	🦋	○	6.14			
17	Ma	Pascal Baylon	Bruno	🏃					
18	Me	Erich, Gion I. (526)	Isabella	🏃					
19	Gi	Ivo, Maria Bernarda Bütler (CH-2008)	Carlina	🐎			⌚	3.23	
20	Ve	Bernhardin da Siena	Christian, Rest, Tani	🐎					
21	So	Hermann Josef	Constantin	🐎					
22	Du	Gelgia, Rita	Lena	🦋	⌚	20.43			
23	Gl	Desideri	Previst	🦋					
24	Ma	Magdalena Sofia	Johanna	🦋					schalada
25	Me	Gregor VII., Beda	Urban	🦋					
26	Gi	Anzainzas , Filip Neri	Anzeisnas , Beda	🦋					bel
27	Ve	Augustin da Canterbury (604)	Luzi	🦋					
28	So	German	Guglielm	🦋					freid ed en po plievvia
29	Du	Maximin	Max	🦋					
30	Gl	Jeanne d'Arc	Job	🏃	●	13.30			schalada e siva plievvia freida
31	Ma	Petronilla	Petronella	🏃					

1	Me	Justin (ca.165)	Nicodemus					bel
2	Gi	Marcellino e Petrus	Marcel				⌚ 0.30	plievgia
3	Ve	Morand, Karl Lwangae cump. (1886)	Clotilda					
4	So	Clotilda, Quirin	Eduard					
5	Du	Tschuntgesmas, De digl bab, Bonifazi (754)	Tschunceismas, Reinhard					roc
6	Gl	Gl. Tschuntgesmas, Norbert, Claudia	Gl. Tschunceismas, Norbert					
7	Ma	Robert	Lucrezia, Robert	⌚	🌙	16.49		bel e tgod
8	Me	Medard, Kilian	Babetta	⌚				variabel
9	Gi	Primus e Felizian,Efrem	Deta	⌚⌚				
10	Ve	Enric da Bozen, Olivia	Laura	⌚⌚				la dumang fretg e vers seira pi tgod
11	So	Barnabas, ap.	Barnaba	⌚⌚				
12	Du	Sontga Trinitad, Leo III.	Trinitatis, Alice	⌚⌚				
13	Gl	Antoni da Padua (1231)	Tobias	⌚⌚				
14	Ma	Gottschalk, Meinrad	Baseli	⌚⌚	⌚	13.52		
15	Me	Vitus, Mudest	Irma	⌚⌚			⌚ 13.02	plievgia de e notg
16	Gi	Sontgiglcrest, Benno	Justina	⌚⌚				
17	Ve	Eufemia, Gregori Barbarigo	Gudegn	⌚⌚				
18	So	Felizi e Simplizi	Arnold	⌚⌚				
19	Du	Romuald (1027)	Helena	⌚⌚				
20	Gl	Adalbert	Albertina	⌚⌚				fitg freid
21	Ma	Luis da Gonzaga (1591)	Riget	⌚⌚	⌚	5.11		
22	Me	Paulin da Nola	Clopat	⌚⌚				bel e tgod
23	Gi	Edeltraud	Irena	⌚⌚				plievgia
24	Ve	Nasch. d. Gion Battist	Giohanes Battesta	⌚⌚				
25	So	Dorothea, Gugelgm	Giosch	⌚⌚				fitg freid
26	Du	Gion e Pol	Gion Paul	⌚⌚				
27	Gl	Cyril, Emma	Ladislaus	𬀩				plievgia
28	Ma	Ireneus (ca. 202)	Benjamin	𬀩				
29	Me	Peder e Pol, Beata, Judith	Pieder e Paul	⌚⌚	●	4.52	⌚ 6.04	
30	Gi	Ehrentrud, Otto da Bamberg (1139)	Commemoraziun da s. Paul	𬀩				

	catolic	refurmo							
1	Ve	Teobald	Teobald	⚡					
2	So	Visitaziun da Maria	Frida	⚡					
3	Du	Tumasch, apostel	Cornelia	⚡					freid, torbel e pluschignada
4	Gl	Duri (890), Lisabet da Portugal	Urschla	⚡					tgod
5	Ma	Antoni M. Zaccaria, Letizia	Balzer, Anselm	⚡					fitg freid
6	Me	Maria Goretti (1902)	Jesaja	⚡					
7	Gi	Willibald	Giohen	⚡ ⚛	4.14				
8	Ve	Kilian, Geni	Crest	⚡					
9	So	Agiolf, Gion da Köln	Luis	⚡					
10	Du	Engelbert, Alexander	Rosalia	⚡					
11	Gl	Sigisbert e Plazi, Banadetg	Placi, Rahel	⚡					
12	Ma	Nabor e Felix	Felix	⚡			🌙	23.18	bel e tgod
13	Me	Enric II. (1024), Silvan	Henric	⚡	○	20.38			
14	Gi	Camillius d.Lellis (1614)	Georgina	⚡					
15	Ve	Bonaventura (1274)	Margreta	⚡					
16	So	Nossadonna digl Carmel	Berta, Rut	⚡					
17	Du	Alexi, Gabriela	Lidia, Alexi	⚡					
18	Gl	Arnold	Hartmann	⚡					
19	Ma	Bernulf	Fida	⚡					plievgia
20	Me	Margreta (ca. 307)	Elias	⚡	⌚	16.19			
21	Gi	Lurintg da Brindisi	Violanda	⚡					
22	Ve	Maria Madlagna	Maria Madlena	⚡					
23	So	Apollinari, Brigitta da Svezia (1375)	Olga	⚡					bel e caleira
24	Du	Ursicin, Cristoffel (ca. 250), Cristina	Cristina	⚡					
25	Gl	Giatgen, apostel	Giacun	⚡					
26	Ma	Giochen ed Anna, gen. d. Maria	Onna	⚡			⌚	11.18	
27	Me	Pantaleon, Natalia (852)	Nora, Marta	⚡					
28	Gi	Innozenz I., Beat	Innocenz	⚡	●	19.55			
29	Ve	Marta	Beatrizia	⚡					
30	So	Peder Chrisologus	Jacobeia	⚡					
31	Du	Ignazi da Loyola (1556)	Germaun	⚡					

1	Gl	Festa da confederaziun, Alfons, Maria da Liguori	Fiasta da confederaziun, Petrus	⌚					bel e tgod
2	Ma	Sievi	Gustav	⌚					
3	Me	Lidia	Josias, August	⌚⌚					
4	Gi	Gion M. Vianney, plev. d'Ars (1859)	Dumeni	⌚⌚					
5	Ve	Nossadonna dalla neiv, Domenica	Oswald	⌚⌚	🌙	13.07			
6	So	Transfiguraziun da Cristus	Sixtus	⌚⌚					
7	Du	Cajetan, Sixtus II. (258)	Vera, Afra	⌚⌚					plievgia
8	Gl	Dumeni (1221)	Reinold	⌚⌚					
9	Ma	Roman	Roman	🐎			🌙	8.34	
10	Me	Lurintg (258)	Luregn	🐎					torbel e pacä
11	Gi	Clara d'Assissi, Susanna	Stafania	🐎🐎					plievgia
12	Ve	Hilaria	Clara	🐎🐎	🕒	3.36			
13	So	Hippolit, Cassian, Pontianus	Sidonia	🐟					daratga e da
14	Du	Eberhard, Maximilian Kolbe (1941)	Samuel	🐟					notg schalada
15	Gl	Assumaziun da Maria	Nossadunna d'uost	🐟🐟					temporals
16	Ma	Roc	Ferdinand	🐟🐟					
17	Me	Giacint	Evalina	🐟🐟					plievgia freida
18	Gi	Helena	Amos	🐟🐟					
19	Ve	Gion Eudes (1680)	Disch	🐟🐟	🕒	6.36			
20	So	Bernard (1153), Samuel	Bernard	⼈					
21	Du	Pius X. (1914), Giuanna Francisca	Ernestina	⼈					bel e tgod
22	Gl	Maria Regina	Alfons	⼈			⌚	17.08	
23	Ma	Rosa da Lima (1617)	Zacheus	⚡					
24	Me	Baltermia, apostel	Barclamiu	⚡					
25	Gi	Ludvic IX. (1270)	Ludovic	⚡					
26	Ve	Gregor	Severin	⚡					
27	So	Mengia (387), Gebhard	Letizia	⚡	●	10.17			tung cun blera
28	Du	Augustin, Adelina	Augustin	⚡					plievgia
29	Gl	Sabina	Sabina	⚡					bel
30	Ma	Amadeus, Herbert (1021)	Adolf	⌚⌚					
31	Me	Raimund, Paulin d.Trier	Rebecca	⌚⌚					plievgia

CALENDAR

	catolic	refurmo							
1	Gi Frena, Egidi	Frena	🦋						tgod temporals cler, bel e vent en po plievgia vent e frestg plievgia bel e tgod scu da stad
2	Ve Apollinari, Ingrid	Absolom	🦋						
3	So Gregor igl Grond (604)	Teodosi	🦋	🌙	20.08				
4	Du Rosalia	Ester	🦋						
5	Gl Roswitha	Hercli	🦋			🌙	15.52		
6	Ma Magnus	Silvia	🐎						
7	Me Regina, Nutegn	Regina	🐎						
8	Gi Naschientscha da Maria	Adrian	🦋						
9	Ve Gorgonius	Egidi	🦋						
10	So Nicolaus Tolentino	Durisch	🦋	○	11.59				
11	Du Felizi e Regula	Regula e Felix	🦋						
12	Gl Nom da Maria, Guido	Gioder	🦋						
13	Ma Gion Crisost (407), Tobias	Eva, Hector	🦋						
14	Me Dulzada dalla s.Crousch	Gion Martin	🦋						
15	Gi 7 dolours da Maria	Pitschen	🦋						
16	Ve Ciprian, Cornelia	Joël	⼈						
17	So Robert Bellarmin, Hildegard	Angela	⼈	🌙	23.52				
18	Du Rogaziun federala, Lambert, Gisep da Cupertin	Rogaziun federala, Rosa	⼈						
19	Gl Januari	Renata	🦋			🌙	0.11		
20	Ma Eustachi e cumpogns	Fausta	🦋						
21	Me Mattia ap., Jonas	Mattiu	🐎						
22	Gi Murezi	Murezi	🐎						
23	Ve Linus	Tecla	🐎						
24	So Gerhard, Rupert (720) e Virgil (784)	Robert	⼈						
25	Du Niclo da Flia (CH-1487)	Cleofas	⼈	●	23.55				
26	Gl Cosmas e Damian (303), Eugenia	Paulina	🦋						
27	Ma Vincens da Paul (1660)	Damian	🦋						
28	Me Venzeslaus (929), Lioba	Nina	🦋						
29	Gi Mitgel, Gabriel e Rafael	Michel	🦋						
30	Ve Gironas, Ursus e Victor	Urs e Victor	🦋						

1	So	Remigius, Teresa digl unfant Jesus	Remigi					
2	Du	Ursicin, Anghels pertgiraders	Ursina				21.29	
3	Gl	Leodegar	Silvio			2.14		
4	Ma	Francesc d'Assisi (1226)	Franz, Francesc					
5	Me	Plazi e cumpogns	Emma, Placi					
6	Gi	Bruno, Renato	Angelina					
7	Ve	Nossadonna d.Rusari	Judit					
8	So	Simeon	Rico					
9	Du	Dionis, Gion Leonardi, Sara	Dionis			22.55		
10	Gl	Adalgot, Victor	Gideon					
11	Ma	Maternitad da Maria	Burcard, Ulrich					
12	Me	Maximilian	Aurelia					
13	Gi	Eduard, Aurelia	Madlena					
14	Ve	Calist I. (222)	Guglielmina					
15	So	Teresa d'Avila (1582)	Teresia					da notg neiv
16	Du	Giagl, Hedvic, Margr. M. , Alacoque	Gallus				8.15	
17	Gl	Anselm, Ignazi (115)	Justus			19.15		
18	Ma	Lucas ev.	Lucas					
19	Me	Pol d.Crousch	Ferdinand					
20	Gi	Vendelin	Vendelin					
21	Ve	Orschla	Urschla					
22	So	Cordula	Cordula					
23	Du	Gion Kapistran	Martina, Severin					
24	Gl	Antoni Maria Claret	Salome					
25	Ma	Crisant e Daria, Ludvic III.	Tugn			12.49		
26	Me	Amandus, Josefina	Padrut					
27	Gi	Wolfhard, Florentin e Sabina	Sabina					
28	Ve	Simon e Judas, ap.	Simon e Judas					
29	So	Ermelind,	Aluis					
30	Du	Alfons Rodriguez, taimp d'anviern, 1h anavos	Dora, Hartmann				2.05	
31	Gl	Wolfgang (994)	Wolfgang					

CALENDAR

XI. NOVEMBER 2022

	catolic	refurmo						
1 Ma	Nomnasontga	Fiesta dils sogns , Bertold			7.37			bel
2 Me	De digls morts , Angela	Gi da las olmas						schalada e cler
3 Gi	Ida, Pirmin, Martin, Porres, Hubert	Teofil						
4 Ve	Carla Borromeus (1584)	Curt						bel e tgod
5 So	Bertilla, Zacharias	Elia						
6 Du	Linard, Protasi	Fiesta da Reformaziun , Glienard						
7 Gl	Engelbert, Ernest	Gironnas						torbel e freid
8 Ma	Gregor, Claudio	Claudio			12.02			
9 Me	Ded.Bas.d.Salvader	Teodor, Gioder						
10 Gi	Leo igl Grond (461)	Luisa						
11 Ve	Martegn (397)	Martin						
12 So	Josafat (1623), Diego d.Alcalà	Emil					15.21	en po pluschi-gnada
13 Du	Himer, Stanislaus Kostka	Hermina						
14 Gl	Alberich	Tina						vent frem, torbel, plievgia e neiv
15 Ma	Albert igl Grond (1280), Leopold	Nuttina						
16 Me	Otmar, Margreta (1093)	Otmar			14.27			
17 Gi	Gertrud, Fluregn	Bertold						
18 Ve	Ded. Bas. Peder e Pol a Roma	Eugen						variabel
19 So	Lisabet da Thüringen (1231)	Lisabetta						
20 Du	Cristus Rètg , Edmund	Edmund						blera plievgia
21 Gl	Preschentazizun da Nossadonna	Columban						
22 Ma	Cecilia (ca. 250)	Cecilia						
23 Me	Clemens I, Felizia	Clemens			23.57			daratga cun neiv
24 Gi	Flora, Gion dalla Crousch	Erica						
25 Ve	Catrina d.Alexandria	Catrina						
26 So	Curdegn, Albert	Curdin					9.33	
27 Du	1. d. advent , Modest, Virgil	1. d. advent , Jeremias						
28 Gl	Berta, Giatgen	Noa						mecta bel
29 Ma	Fadri d.Regensburg, Jolanda	Elli						
30 Me	Andreia apostel	Andreia			15.37			torbel e freid

XII. DECEMBER 2022

1 Gi	Eligi	Arabella						neiv
2 Ve	Leza	Xaver						
3 So	Xaver (1552), Emma	Glieci						variabel
4 Du	2. d. advent , Barbara, Gion d. Damaskus	2. d. advent , Barla						
5 Gl	Sola, Anno	Crispina						ferdaglia terribila cun neiv e vent
6 Ma	Son Niclo (350)	Sontgaclau						
7 Me	Ambrosi (397), Gerald	Agata						torbel ed en po freid
8 Gi	Immaculada concep. da Maria	Edit			5.08			
9 Ve	Euchari, Peder Fourier	Willi, Giohen					22.26	fredaglia nun-detga
10 So	Bruno, Angelina	Walter						
11 Du	3. d. advent , Damasus I. (384)	3. d. advent , Gion Giacun						neiv e pi mievel
12 Gl	Giuanna Franzisca	Ottilia						
13 Ma	Luzia, Ottilia	Luzia						cler e fitg freid
14 Me	Gion da Crousch, Franzisca	Nicasi						
15 Gi	Cristiana, Nina	Cristina						torbel e fitg freid
16 Ve	Adelheid	Onna Maria			9.56			
17 So	Lazarus	Lazarus						torbel e mievel
18 Du	4. d. advent , Filip (1215)	4. d. advent , Hedwig						
19 Gl	Urban, Fausta	Selma						torbel e pac a neiv
20 Ma	Hoger (916), Enric Egher (1328)	Abraham						
21 Me	Richard, Tumasch	Abraham						torbel e mievel
22 Gi	Jutta, Flavian	Florin						
23 Ve	Victoria, Gion Cantius, Ivo	Elvina			11.17		19.22	
24 So	Adam ed Eva	Adam ed Eva						
25 Du	Nadal , naschientscha da Cristus	Fiesta da Nadal						freid ma pac a neiv
26 Gl	Stefan	Sogn Stiafen						
27 Ma	Gion apostel ed evangelist	Giohanes evangelist						
28 Me	Unfants innocents	Gi dils affons innocents						
29 Gi	Tumasch Becket (1170), Lothar	Jonatan						
30 Ve	Felix I.	David			2.21			
31 So	Silvester I. (335)	Silvester						

Apoteca Son Mitgel

Daniel Merz, apotecher

- » Cunsegliaziun cumpetenta per
- » problems da sanadad
- » Grond sortimaint da masdegnas
- » effectuousas
- » Omeopatia
- » Ervas medicinalas
- » Spezialitads dalla tga
- » Cosmetica
- » Furniziun an tgesa
- » Sarvetsch d'urgenza

7460 Savognin

telefon 081 684 18 46
www.apotheke-savognin.ch

la sung cò per Vous!

Romeo Wasescha, cunsiglier da sieranzas e provedimaint
T 081 650 02 15, M 079 639 89 39, romeo.wasescha@mobilier.ch

Generalagentur Chur
Urs Fetz

Büro Savognin
Veia Naloz 22
7460 Savognin
chur@mobilier.ch
mobilier.ch/chur

la Mobilier

COOP11

ALBULA & JULIER

hotel e restorant

Famiglias Schnöller e Schuler
7450 CASTI/TIEFENCASTEL

Tel. +41 81 659 04 00
info@albula-julier.ch

www.albula-julier.ch

CADOTSCH

AFFAR DA PICTOUR

sa recumonda
gentilmaintg

7460 Savognin
telefon 081 68412 49
natel 079 629 66 56
www.maler-cadotsch.ch

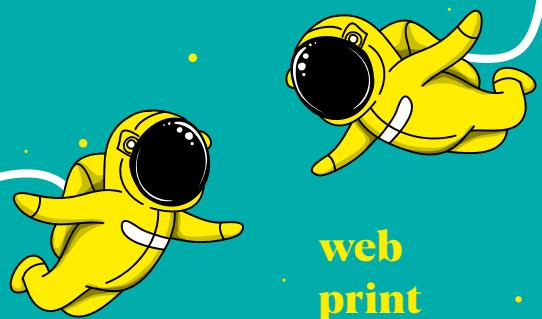
**Esser persunalmaintg
a cò, sch'ins dovra nous?
Cler, chegl faschainsa!**

ÖKK agentura Savognin
T 058 456 16 80, savognin@oekk.ch, www.oekk.ch

Die Versicherung mit
gesundem Bündnerverstand.

**taiimp per
piglier se
contact**

**web
print
dessegn**

tipic.SWISS

7000 Coira
7460 Savognin
info@tipic.swiss

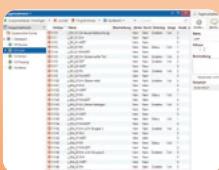
Parc natural Beverin – igl datgea digl capricorn

www.naturpark-beverin.ch

graubünden

PARCS SVIZZERS PARC NATURAL
PARKS PARK REGIONAL

beraten - planen - installieren - unterhalten... aus einer Hand

Electro Wettstein SA
Veia lerts 222, 7457 Bivio
Via davos tga 5, Savognin
Tel. +41 81 659 12 22
info@ewsa.ch

Electro Wettstein SA

schaffen mit Strom

Heizungssteuerung

Multiroom Audio

Sicherheit

Überwachung

a/v control

Smarthome: On

Gebäudeautomation

Lichtsteuerung

Storensteuerung

Fernsteuerung

alarmieren

Ihr Partner für:

- Neubau
- Umbau
- Sanierungen
- Unterhalt
- Haushaltgeräte

24 Std. Service

digital

einfach weitergedacht - Mehrwert statt Mehrkosten

PARTNER
KNX

swisscom
Business Silver Partner

ekey

MINERGIE®
MODUL
Raumkomfort

Synco™ living
Home automation system

ISO 9001
BUREAU VERITAS
Certification

www.ewsa.ch

QUALITAD VISIBLA.

Igl noss cor batta pigl lenn. Nous realisagn visiuns. Uffer, la firma genuina da construcziun an lenn da Surses.

uffer.swiss

Demarmels
TRANSPORTS SALOUF

- » transports
- » transports pasants
- » lavandareia d'autos
- » diversa gera e material

Telefon	081 684 12 23
Telefax	081 684 21 62
Natel	079 682 43 36

info@detrans.ch www.detrans.ch

Tancadi e shop Casti/Tiefencastel

avert: glindesde – sonda 06.00 – 21.00
dumengia 07.00 – 21.00

Nous ans legragn dalla Vossa viseta!

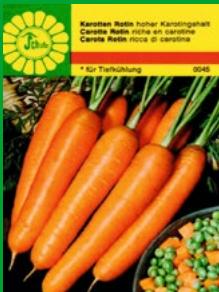
Societad consum alvra-surses, Enzo Bartolomei ed igl sies team

Spediziun da flora grischuna

Prà natural
da fluras
grischunas
a partir
da Fr. 27.50

Rischmelnas da
Filisur TABOR er
per autezzas
a partir
da Fr. 3.50

Fletom, pumera d'atgna producziun da Filisur

NOV: apricosa-fraja Apricot chinoise a partir da Fr. 4.50

resistenza alpina
cultivà sin ils auts.

schutzfilisur
seit 1905 Alpin Gartencenter

Tel 081 410 40 70
www.schutzfilisur.ch

shop.schutzfilisur.ch

casp^{ar}

SANITAR SCOLDAMINTS SERVICE

Caspar Haustechnik AG Gravas 12 7453 Tinizong +41 81 659 19 19 info@caspar-ag.ch

bossi hemmi ag
lenzerheide - tiefencastel

transport
busbetrieb
muldenservice
schneeräumung

bossi-ag.ch

SONDER SA
TECNICA | METAL

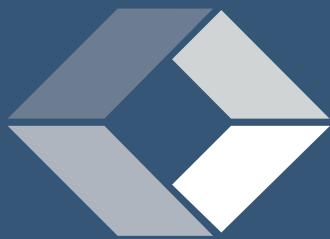
Maschinas agricolas e tecnica agraria
Construcoes e lavors da metal

SONDER SA

Plaz 1
CH-7458 Mon

Tel.: +41 81 681 17 55
info@sonder-sa.ch

Albulastrasse 144
CH-7473 Alvaneu-Bad
Tel.: +41 81 404 14 14
alvaneu@sonder-sa.ch

WWW.SONDER-SA.CH

Volg *frisch und
fründlich*

**Societad da consum
Savognin e conturn**

- » magliaretschs
- » bavrondas
- » vegns
- » artegels da tigneirtgesa
- » souvenirs

Laden Son Mitgel 081 684 11 86
Laden Grava 081 684 15 05
Laden Salouf 081 684 11 63

www.volg-savognin.ch

Jäger GARAGE

AEBI

SUZUKI

Garage Jäger Savognin AG
Telefon +41 81 684 23 33
info@garage-jaeger.ch

www.garage-jaeger.ch

Las nossas spezialtads da tga

DROGARIA
surses
HOBBY KIOSK

- rosoli, rötelí
- cosmetica da
- steilalvas
- tés e vinars
- itg da muntanela
- medicamaints
- cosmetica
- schintgetgs
- tarmagls
- papeteria
- souveniers
- e bler oter daple

www.drogaria.ch

Pansar communablamaintg ve dalla infrastructura da dumang.

Augmait dalla populaziun, urbanisaziun e midada digl clima èn sfidadas per nous tots. L'infrastructura da dumang saro intelligenta, collieida e digitala.

La BKW porscha soluziuns per en futur d'ota qualitad da veiver pertutgont infrastructura, edifezis ed energeia.

vordenken.bkw.ch

 BKW